

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-411-2/05/WJ-21/05

Kraków, dnia 14 października 2005 r.

DECYZJA NR RKR - 58/2005

I. Na podstawie art. 11a ust. 1 i 2 w związku z art. 28 ust. 6 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804, z późn. zm.) oraz § 6 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 18, poz. 172, z późn. zm.), **po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego** - wszczętego z urzędu - w związku z podejrzeniem stosowania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. z siedzibą w Krakowie przy ul. Senatorskiej 1 praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kraków, poprzez narzucanie w umowach przyłączeniowych i umowach o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków odbiorcom indywidualnym uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków, w świetle których:

- 1) odbiorca dokonuje nieodpłatnego przekazania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego – wybudowanego własnym kosztem i staraniem – na własność i do eksploatacji Przedsiębiorstwa, w razie jednak nie przekazania przyłącza na warunkach ustalonych przez Przedsiębiorstwo, odbiorca zobowiązany jest ponieść dodatkowe – uciążliwe dla siebie obowiązki - w tym również ustawowo ciążące na Przedsiębiorstwie, a jednocześnie
- 2) odbiorca jest zobowiązany zlecić odpłatne wykonanie części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu;

w trakcie którego:

- zostało uprawdopodobnione, że objęte ww. zarzutami działania Przedsiębiorstwa naruszają zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, a
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. w Krakowie zobowiązało się do zaniechania przedmiotowych działań, poprzez opracowanie i przedstawienie organowi antymonopolowemu nowych – zmienionych i uzupełnionych – wzorców umów przyłączeniowych, umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i cenników usług Przedsiębiorstwa oraz - po uchwaleniu przez Radę Miasta Krakowa regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Krakowa - wprowadzenie w życie opartych na nich umów, stosowanych wobec odbiorców indywidualnych

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. w Krakowie **obowiązek wykonania podjętych zobowiązań, w terminie do dnia 30 grudnia 2005 r.**

II. Na podstawie art. 11a ust. 3 w związku z art. 28 ust. 6 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804, z późn. zm.) oraz § 6 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 18, poz. 172, z późn. zm.)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. z siedzibą w Krakowie przy ul. Senatorskiej 1, **obowiązek składania informacji o stopniu realizacji zobowiązań określonych w pkt I**, w następujących terminach:

- **do dnia 30 listopada 2005 r.** – sprawozdania w zakresie stopnia zaawansowania prac organów Gminy Kraków nad projektem regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Krakowa oraz planu działań zmierzających do wprowadzenia do obrotu prawnego nowych – przedstawionych organowi antymonopolowemu wraz z pismem z dnia 18 lipca 2005 r. (znak: NPR/1385/05) - wzorców umów przyłączeniowych, umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i cenników usług Przedsiębiorstwa;

- **do dnia 16 stycznia 2006 r.** – informacji o liczbie nowo zawartych - od dnia 30 grudnia 2005 r., w oparciu o te wzorce - umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków wraz z kopiami 3 takich umów.

III. Na podstawie art. 9 w związku z art. 28 ust. 6 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804, z późn. zm.) oraz § 6 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 18, poz. 172, z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania antymonopolowego

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, działania Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S. A. z siedzibą w Krakowie przy ul. Senatorskiej 1, polegające na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kraków, poprzez narzucanie odbiorcom indywidualnym uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, w świetle których:

Przedsiębiorstwo wykonuje na zasadzie wyłączności i pełnej odpłatności usługę włączenia (tzw. wcinki) przyłącza do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - polegającą na założeniu opaski i wykonaniu nawiertu, umożliwiających przepływ strumienia wody (ścieków) pomiędzy przyłączem a siecią - pomimo iż roboty te realizowane są na majątku Przedsiębiorstwa

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

UZASADNIENIE

W okresie od 15 października 2004 r. do 17 stycznia 2005 r. przeprowadzono - na skutek skargi konsumenckiej – postępowanie wyjaśniające w sprawie zasad wykonywania włączenia przyłączy indywidualnych odbiorców do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, czyli tzw. „wcinki” oraz ustalania i pobierania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. z siedzibą w Krakowie (zwane dalej „Przedsiębiorstwem”) opłat za te usługi. W toku tego postępowania Przedsiębiorstwo przedstawiło (jako załączniki do pism z dnia 22 października i 29 listopada 2004 r.) aktualnie stosowane w obrocie prawnym:

- regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Krakowa, zatwierdzony uchwałą Nr XV/101/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 maja 2003 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Krakowa (zwany dalej „Regulaminem”),
- taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków, obowiązującą w gminie miejskiej Kraków, zatwierdzoną uchwałą Nr XXXIII/275/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 grudnia 2003 r. (zwaną dalej „Taryfą”),
- wzorzec umowy przyłączeniowej Nr ..... dotyczącej budowy przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego i przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej (zwaną dalej „umową przyłączeniową”),
- wzorzec umowy Nr ..... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (zwaną dalej „umową o zaopatrzenie”),
- cennik na dodatkowe usługi świadczone na zewnątrz MPWiK S. A. w Krakowie przez komórki i jednostki organizacyjne Spółki, wprowadzony zarządzeniem Nr 2/03 Prezesa Zarządu – Dyrektora Naczelnego MPWiK S. A. w Krakowie z dnia 14 stycznia 2003 r. (zwany dalej „cennikiem usług”),
- warunki wykonania przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego (zwane dalej „warunkami wykonania przyłącza”),

wraz z aneksami i załącznikami do nich, w postaci:

- zestawienia opłat pobieranych przez MPWiK S. A. od właścicieli nieruchomości przyłączanych do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej (zwanym dalej „zestawieniem opłat”).
- wniosku o przejęcie przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego (zwanym dalej „wnioskiem o przejęcie przyłącza”).

Prezes UOKiK - Delegatura w Krakowie (zwany dalej „organem antymonopolowym”) przeprowadził również, w ramach przedmiotowego postępowania wyjaśniającego, badania porównawcze w zakresie zasad wykonywania i rozliczania przyłączy oraz ich włączania do sieci przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych, mających siedziby w 10 dużych miastach na obszarze całej Polski.

Po dokonaniu analizy ww. dokumentów i informacji, organ antymonopolowy - postanowieniem Nr RKR – 15/2005 z dnia 18 stycznia 2005 r. - wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe, pod zarzutem nadużywania przez Przedsiębiorstwo pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kraków, polegającego na narzucaniu w umowach

przyłączeniowych i umowach o zaopatrzenie (...) odbiorcom indywidualnym uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków, w świetle których:

- odbiorca dokonuje nieodpłatnego przekazania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego – wybudowanego własnym kosztem i staraniem – na własność i do eksploatacji Przedsiębiorstwa, w razie jednak nie przekazania przyłącza na warunkach ustalonych przez Przedsiębiorstwo, odbiorca zobowiązany jest ponieść dodatkowe – uciążliwe dla siebie obowiązki - w tym również ustawowo ciążące na Przedsiębiorstwie (**1 zarzut**), a jednocześnie
- odbiorca jest zobowiązany zlecić odpłatne wykonanie części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu (**2 zarzut**), oraz
- Przedsiębiorstwo dokonuje na zasadzie wyłączności i pełnej odpłatności włączenia (wcinki) przyłącza do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, pomimo iż roboty te realizowane są na majątku Przedsiębiorstwa (**3 zarzut**),

co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”.

Na podstawie informacji zebranych przez organ antymonopolowy w trakcie postępowania antymonopolowego, w tym wyjaśnień Przedsiębiorstwa, dokonano następujących ustaleń:

Przedsiębiorstwo jest jednoosobową spółką akcyjną Gminy Kraków i prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie wyznaczonym granicami administracyjnymi Gminy Kraków (pismo Przedsiębiorstwa z dnia 14 lutego 2005 r.). W dniu wszczęcia postępowania antymonopolowego Przedsiębiorstwo posługiwało się w obrocie prawnym wzorcami umów przyłączeniowych oraz umów o zaopatrzenie (...), które stanowiły podstawę do sformułowania powyższych zarzutów stosowania praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*.

Ustalenia w zakresie zarzutu 1 - dotyczącego nieodpłatnego przenoszenia własności przyłączy na Przedsiębiorstwo i obciążania odbiorcy dodatkowymi obowiązkami w razie ich nie przekazania (pkt I.1. sentencji decyzji).

Na podstawie § 5 wzorca umowy przyłączeniowej, odbiorca przyłączany do sieci Przedsiębiorstwa (inwestor) zobowiązuje się, że po wybudowaniu przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego, albo:

- przekaże to przyłącze nieodpłatnie do eksploatacji i na własność MPWiK (lit. b, c, e), albo
- będzie go eksploatował, utrzymywał i remontował we własnym zakresie i na własny koszt (lit. a, d).

W tym drugim wypadku, a zatem gdy właściciel przyłącza zatrzyma go na swoim majątku i będzie go eksploatował, utrzymywał i remontował we własnym zakresie i na własny koszt, wówczas - na podstawie § 6 ust. 2 umowy przyłączeniowej - Przedsiębiorstwo nakłada

na niego dodatkowe obowiązki, które w szczególności doprecyzowane są w umowie o zaopatrzenie (...).

I tak, zgodnie z § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...), w przypadku awarii takiego przyłącza (będącego na majątku inwestora), odbiorca zobowiązany jest m.in. do:

- pokrycia kosztów zapewnienia przez MPWiK zastępczego punktu poboru wody dla odbiorców, którzy zostali jej pozbawieni na skutek awarii (pkt 5) oraz
- niezwłocznego zgłoszenia do MPWiK faktu usunięcia awarii, a to w celu:
  - a) odpłatnego przeprowadzenia przez MPWiK płukania przyłącza wodociągowego,
  - b) ponownego odpłatnego uruchomienia przyłącza,
  - c) odpłatnego przeprowadzenia przez MPWiK inspekcji telewizyjnej odcinka przyłącza kanalizacyjnego (pkt 6).

Część powyższych postanowień znajduje się w samym wniosku o przejęcie przyłącza oraz w warunkach jego wykonania, gdzie dodatkowo zapisano tłustym drukiem, informację o treści: „nie podpisanie umowy będzie podlegało sankcjom przewidzianym w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. nr 72 poz.747)” - zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu (...)”. Nie podano przy tym na czym owe sankcje miałyby polegać i w jakich okolicznościach odbiorca usług Przedsiębiorstwa będzie na nie narażony.

W odniesieniu do powyższych postanowień wzorców umów Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że nie obciąża odbiorców usług opłatami przyłączeniowymi, oraz że każdy odbiorca wykonuje przyłącza we własnym zakresie, tzn. na własny koszt, ryzyko i przy pomocy wybranej przez siebie firmy. Odbiorca może również zlecić wykonanie przyłącza samemu Przedsiębiorstwu za cenę określoną w cenniku lub wzajemnie uzgodnioną. Tak wykonane przyłącza odbiorca może, wedle swego uznania, albo przekazać nieodpłatnie na majątek Przedsiębiorstwa albo eksploatować samodzielnie – zachowując ich własność.

Wg informacji Przedsiębiorstwa - w 2004 r. - przejęło ono nieodpłatnie na swoją własność:

- 428 przyłączy wodociągowych, co stanowi to 81,2 % ogólnej liczby podpisanych w tym okresie umów przyłączeniowych dotyczących wody oraz
- 179 przyłączy kanalizacyjnych, co stanowi 84 % wszystkich umów przyłączeniowych dotyczących ścieków.

Ogólna wartość przyłączy wybudowanych przez odbiorców usług, a następnie nieodpłatnie przejętych na własność Przedsiębiorstwa wyniosła w latach 2001 - 2004:

- w przypadku przyłączy wodociągowych - 5.047.796,04 zł,
- w przypadku przyłączy kanalizacyjnych – 3.202.443,46 zł.

Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że nie eksploatuje przyłączy innych niż te, które przekazano mu nieodpłatnie na własność. MPWiK zatem ani nie dzierżawi przyłączy, ani nie bierze ich w użyczenie.

Odnosząc się do przedstawionego wyżej zakresu obowiązków nakładanych na odbiorców usług, którzy nie przekazali własności przyłącza i eksploatują go we własnym zakresie, Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że:

- **Obowiązek płukania przez Przedsiębiorstwo przyłącza wodociągowego** wynika z konieczności usunięcia nagromadzonych w nim, na skutek awarii, zanieczyszczeń i polega na wykonaniu 6 czynności technicznych na wodomierzu głównym oraz instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej. Przedsiębiorstwo nie podało całkowitego kosztu wykonania tych czynności, wyjaśniając, że zależy on od ilości zużytej do płukania przyłączy wody. Według Przedsiębiorstwa, odbiorca ponosi koszty płukania wyłącznie wówczas, gdy w wyniku awarii przyłącza zachodzi konieczność wyłączenia dostawy wody.
- **Obowiązek ponownego uruchomienia przyłącza** jest związany z powyższymi robotami, tzn. jest wykonywany po usunięciu awarii i płukaniu przyłącza, i polega na wykonaniu 3 czynności technicznych. Koszty wykonania tych czynności Przedsiębiorstwo oszacowało na 131 zł netto, podkreślając jednocześnie, że jeżeli po usunięciu awarii nie ma potrzeby płukania przyłącza wodociągowego, to nie jest pobierana opłata z tytułu ponownego uruchomienia przyłącza.
- **Obowiązek przeprowadzenia przez Przedsiębiorstwo inspekcji telewizyjnej odcinka przyłącza kanalizacyjnego** jest związany z koniecznością zbadania stanu technicznego tego przyłącza i odbywa się kamerą o specjalnej konstrukcji, która umożliwia ustalenie parametrów technicznych przyłącza i ocenę, czy nadaje się ono do eksploatacji. Koszty wykonania tej czynności wyliczono na kwotę 131 zł netto. Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że inspekcja telewizyjna - jeżeli ma miejsce na przyłączy eksploatowanym przez odbiorcę usług - jest wykonywana tylko na jego żądanie, a w przypadku nowowytbudowanych przyłączy kanalizacyjnych - nieodpłatnie.

Przedsiębiorstwo zapewniło, że w latach 2004 i 2005 nie obciążało żadnego odbiorcy usług kosztami wyżej opisanych robót, tj.: płukania i ponownego uruchomienia przyłącza oraz inspekcji telewizyjnej.

Odnosząc się do zapisu § 3 ust. 2b) pkt 5 umowy o zaopatrzenie (...) i **obciążenia odbiorców usług kosztami urządzenia zastępczego punktu poboru wody**, Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że obowiązek ten wynika z treści art. 8 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* oraz § 28 ust. 2 Regulaminu. Jednocześnie Przedsiębiorstwo przyznało, że ustawa ta nie rozstrzyga, czy udostępnianie zastępczego punktu poboru wody powinno się odbywać nieodpłatnie, czy odpłatnie. Natomiast przepis Regulaminu, w brzmieniu „*MPWiK S. A. odcinając dostawę wody, jest zobowiązane do równoczesnego udostępnienia odpłatnego zastępczego punktu poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i poinformowania o możliwości korzystania z tego punktu*”, Przedsiębiorstwo zinterpretowało jako wystarczającą podstawę do obciążenia odbiorcy usług, który spowodował awarię, wszystkimi kosztami wynikającymi z cytowanych regulaminowych obowiązków Przedsiębiorstwa.

Wg Przedsiębiorstwa zorganizowanie zastępczego punktu poboru wody polega na:

- montażu nasady wodomierzowej na hydrancie przeciwpożarowym, zlokalizowanym na sieci miejskiej - koszt 1. roboczogodziny stałego nadzoru pracownika Przedsiębiorstwa wynosi 42,54 zł netto,
- podstawieniu samochodu cysterny – opłata za 1 godzinę najmu wyliczona została na około 69 zł netto i ostatecznie uzależniona jest od odległości transportu cysterny.

Do całkowitej kwoty tak skalkulowanych kosztów doliczana jest wartość pobranej wody, według aktualnej Taryfy.

Przedsiębiorstwo zapewniło, że w latach 2004 i 2005 nie obciążało żadnego odbiorcy usług kosztami związanymi z urządzeniem zastępczego punkt poboru wody.

W oparciu o przeprowadzone badania porównawcze zasad i warunków, stosowanych w analizowanym powyżej zakresie przez 10 przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych dużych polskich miast, ustalono, że:

- żadne z tych przedsiębiorstw (prowadzących działalność w miastach: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu) nie pobiera opłat przyłączeniowych. Przyłącza wykonują na własny koszt inwestorzy, oni również decydują o wyborze ich wykonawcy, który musi jedynie posiadać uprawnienia do realizacji tych robót. W przypadku zlecenia robót przyłączeniowych przedsiębiorstwu wodociągowo- kanalizacyjnemu, rozliczenia następują w oparciu od ceny ustalone w cennikach lub uzgodnienia z inwestorem,
- sześć spośród 10 ankietowanych przedsiębiorstw wodociągowo- kanalizacyjnych, tj. dostawcy z: Gdańska, Katowic, Łodzi, Poznania, Szczecina, i Warszawy, nie przejmuje w ogóle, na majątek swój lub gminy, przyłączy wybudowanych we własnym zakresie przez odbiorców usług. Przyłącza te pozostają własnością odbiorców, przy czym różne są tytuły prawne ich eksploataowania przez przedsiębiorstwa dla celów dostawy wody lub odbioru ścieków,
- przedsiębiorstwo z Rzeszowa, nie przejmuje własności przyłączy kanalizacyjnych - zawsze pozostają one na majątku dostawcy ścieków, natomiast przyłącza wodociągowe – wedle uznania odbiorcy - albo pozostają na jego majątku albo przekazywane są nieodpłatnie na majątek i do eksploatacji przedsiębiorstwa, na podstawie umowy przyłączeniowej,
- przedsiębiorstwo z Bydgoszczy wyjaśniło, że przyłącza są - według wyboru odbiorców usług nieodpłatnie lub odpłatnie (po uzgodnieniu formy zapłaty) przekazywane na majątek gminy albo pozostają własnością odbiorców,
- przedsiębiorstwa z Lublina i Wrocławia poinformowały, że odbiorcy usług – na zasadzie dobrowolności – albo nieodpłatnie przekazują, na ich lub gminy majątek, zarówno przyłącza wodociągowe, jak i kanalizacyjne albo zachowują ich własność,
- wszystkie ankietowane przedsiębiorstwa podkreśliły, że - poza obowiązkami wynikającymi z prawa własności - odbiorcy usług nie ponoszą żadnych dodatkowych konsekwencji z powodu nie przekazania przyłączy na majątek i do eksploatacji Przedsiębiorstwa. Odbiorcy usług odpowiadają wówczas za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub kanalizacyjnych, ponosząc we własnym zakresie koszty napraw, remontów oraz awarii na przyłączy.

Ustalenia w zakresie zarzutu 2 - dotyczącego obowiązku odpłatnego zlecenia przez odbiorcę wykonania części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu (pkt I.2 sentencji decyzji).

Wzorzec umowy przyłączeniowej nakłada na odbiorcę usług m.in. obowiązek:

- wybudowania na własny koszt przyłącza(y), podejścia pod wodomierz, studzienki wodomierzowej, studzienki kanalizacyjnej,

- zlecenia wykonania geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej przyłącza i przekazania jej Przedsiębiorstwu (§ 2 ust. 2) oraz
- zapłaty Przedsiębiorstwu za takie jego usługi, jak:
  - sprawowanie nadzoru technicznego w trakcie budowy przyłącza(y) niezależnie od nadzoru ze strony właściciela (inwestora),
  - udział w odbiorze wybudowanego przyłącza(y) i podpisanie sporządzonego na tę okoliczność protokołu odbioru (...),
  - płukanie i uruchomienie przyłącza wodociągowego (§ 3 ust. 1 i 2 umowy przyłączeniowej).

W cenniku usług Przedsiębiorstwa znalazły się następujące opłaty za ww. czynności:

- konsultacje w zakresie sieci wod.-kan. - 54,00zł + 22% VAT” (poz. 1 cennika)
- opłata za uzgodnienie projektu i odbiór podłączenia wod-kan. z nawiertem lub bez nawierceń - odpowiednio 198,00 zł lub 156,00 zł + 22% VAT (poz. 2 i 3).
- zużycie wody do płukania nowych przyłączy wodociągowych - wg ilości wykorzystanej wody - taryfowa cena wody + 7% VAT (poz. 4) .

Informacja o wszystkich ww. opłatach znalazła się w zestawieniu, przedkładanym każdemu podmiotowi składającemu wniosek o przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej.

W analizowanym zakresie Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że podmiot przyłączający się do jego sieci zobowiązany jest do wykonania następujących robót:

- **w przypadku budowy przyłącza wodociągowego:** (1) wykop dla całego zakresu robót, łącznie z odkryciem rurociągu miejskiego i właściwym jego zabezpieczeniem, (2) wykonanie podejścia pod wodomierz i ułożenie rur na odcinku od podejścia pod wodomierz do rurociągu miejskiego, (3) budowa studzienki wodomierzowej – jeżeli taka jest przewidziana w dokumentacji projektowej, (4) zasypanie wykopu, montaż skrzynki ulicznej dla zasowy przyłączeniowej, montaż tabliczek informacyjnych dla armatury.
- **w przypadku budowy przyłącza kanalizacyjnego:** (1) wykop dla całego zakresu robót, łącznie z odkryciem rurociągu miejskiego i właściwym jego zabezpieczeniem, (2) ułożenie rur od włączenia do pierwszej studzienki na terenie nieruchomości lub do budynku w przypadku jej braku, (3) budowa studzienki rewizyjnej, (4) zasypanie wykopu w pełnym zakresie.

Poza ww. robotami, które - jak wcześniej wspomniano - może realizować dowolnie wybrany przez odbiorcę wykonawca (w tym również Przedsiębiorstwo), do zakresu robót przyłączeniowych wchodzi również inne dodatkowe czynności, które wykonywane są odpłatnie wyłącznie przez Przedsiębiorstwo. Są to:

- wydanie - w oparciu o przedłożoną przez inwestora dokumentację projektową - oświadczenia o warunkach przyłączenia nieruchomości do sieci. Czynność ta obciążona jest stałą opłatą w wysokości 78 zł netto,

- nadzór realizacji przyłącza, za wynagrodzeniem w kwocie 78 zł netto. W ramach tych czynności Przedsiębiorstwo nadzoruje prawidłowość: ułożenia rur w wykopie, włączenie do miejskiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, montaż podejścia pod wodomierz na przyłączy wodociągowym, wykonania studzienki rewizyjnej na przyłączy kanalizacyjnym, atestów, aprobat, certyfikatów dla rur i kształtek, wykonania robót zgodnie z dokumentacją projektową i normami.

Spośród 10 ankietowanych przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych:

- 3 dokonują nieodpłatnie zarówno uzgodnień dokumentacji projektowej, jak i odbioru robót przyłączeniowych i nadzoru nad nimi (przedsiębiorcy z: Rzeszowa, Lublina, Warszawy),
- pozostałe 7 (przedsiębiorstwa z: Łodzi, Bydgoszczy, Szczecina, Katowic, Gdańska, Wrocławia, Poznania) realizuje ww. czynności dotyczące uzgodnień, nadzoru i odbioru odpłatnie.

Ustalenia w zakresie zarzutu 3 - dotyczącego odpłatności i wyłączności Przedsiębiorstwa na wykonywanie włączenia (wcinki) przyłącza do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej (pkt III sentencji decyzji).

Na mocy postanowień umowy przyłączeniowej, na Przedsiębiorstwie ciąży obowiązek wykonania włączenia przyłącza - tzw. „wcinki” - i przyłączenia nieruchomości do sieci (§ 3 ust. 1 pkt 3), jednak - stosownie do § 3 ust. 2 tej umowy - za czynności te płaci odbiorca usług. Zgodnie z cennikiem usług Przedsiębiorstwa, opłaty za te roboty kształtują się na następującym poziomie:

- za wykonanie włączeń przyłącza do miejskiej sieci wodociągowej (zwanymi dalej wcinką),
- od 658,00 zł do 1.308,00 zł + 22% VAT” - w zależności od średnicy oraz materiału, z jakiego rurociąg jest wykonany (poz. 23 cennika),
- za wykonanie wcinki przyłącza do miejskiej sieci kanalizacyjnej - od 214,00 zł do 779,00 zł + 22% VAT” - w zależności od zakresu prac oraz średnicy rurociągu (poz. 24 cennika).

Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że podstawą do realizowania wcinki do jego sieci na zasadzie wyłączności jest art. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) oraz § 38 Regulaminu. Przedsiębiorstwo odpowiada bowiem za bezpieczeństwo mieszkańców miasta w zakresie dostaw wody i odprowadzania ścieków oraz za ich właściwe parametry i jakość. Niekontrolowane ingerencje osób trzecich na sieci miejskiej mogłyby - zdaniem Przedsiębiorstwa - doprowadzić do nieprzewidywalnych w skutkach konsekwencji, np. skażenia wody pitnej, jej ubytków lub przedostawania się ścieków do środowiska. Poza tym Przedsiębiorstwo zagwarantowało sobie wyłączność na wykonywanie włączeń przyłączy do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, ponieważ jest jej właścicielem.

Jednocześnie Przedsiębiorstwo poinformowało, że „wcinka” jest pojęciem umownym. Jest ona usługą, polegającą na założeniu odpowiedniej opaski i wykonaniu nawiertu, co umożliwia przepływ strumienia wody (ścieków) pomiędzy przyłączem a siecią miejską.

Opłata pobierana przez Przedsiębiorstwo za zrealizowanie wcinki nie jest objęta Taryfą i stanowi zapłatę za wykonaną usługę. Konieczność jej uiszczenia przez odbiorcę usług – w ocenie Przedsiębiorstwa – wynika z treści art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

(...), który stanowi, że: „realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci”. Również - zgodnie z § 33 Regulaminu - do odbiorcy usług należy realizacja budowy przyłącza do sieci. Natomiast stosownie do § 33 ust. 2 Regulaminu: „przyłączenie nieruchomości do sieci następuje na podstawie umowy o przyłączenie nieruchomości, po spełnieniu technicznych warunków przyłączenia podanych przez MPWiK S. A. w oświadczeniu o zapewnieniu dostawy wody i odbioru ścieków oraz o warunkach przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej”. Z cytowanych wyżej przepisów – zdaniem Przedsiębiorstwa – wynika obowiązek ponoszenia przez odbiorcę usług również kosztów włączenia przyłącza do sieci miejskiej.

Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że zakres robót wykonywanych - na zasadzie wyłączności - w ramach włączenia do sieci miejskiej (wcinki), obejmuje:

- dla przyłącza wodociągowego: (a) montaż opaski nawiertnej, zasuw przyłączeniowej, klucza i złączki, (b) montaż nasadki odcinającej, (c) połączenie węzła włączeniowego z rurociągiem ułożonym przez wykonawcę przyłącza, (d) próbę szczelności, (e) płukanie przyłącza, (f) montaż wodomierza, (g) uruchomienie przyłącza,
- dla przyłącza kanalizacyjnego – wykonanie nawiertu (ów) lub wykonanie nawiertu i ułożenie pierwszego odcinka rurociągu.

Całkowita cena wykonania wcinki, wraz z materiałami i zyskiem ustalona została w cenniku usług Przedsiębiorstwa. Jak już podano, opłata za wykonanie wcinki wodociągowej zawiera się w przedziale od 658,00 zł do 1308,00 zł + 22% VAT, zaś za wcinkę kanalizacyjną pomiędzy 214,00 zł a 779,00 zł + 22% VAT.

Przedsiębiorstwo oświadczyło, że średni koszt, jaki klient ponosi - z tytułu usług realizowanych przez Przedsiębiorstwo na zasadzie wyłączności - w związku z budową przyłącza i włączeniem go do sieci:

- wodociągowej (uzgodnienie projektu, odbiór i płukanie przyłącza oraz wcinka) – wynosi 1.000,00 zł netto,
- kanalizacyjnej (uzgodnienie projektu, odbiór przyłącza oraz wcinka) – wynosi 300,00 zł netto.

W przypadku nieuiszczenia opłat za zrealizowaną wcinkę, Przedsiębiorstwo występuje do sądu cywilnego z powództwem o zapłatę, gdyż stanowią one należności (wierzytelności) wynikające z umowy przyłączeniowej. Jednak - jak podkreśliło Przedsiębiorstwo - dotąd tylko jeden odbiorca usług odmówił zapłaty za włączenie przyłącza do sieci miejskiej.

Przedsiębiorstwo stoi na stanowisku, że wcinka jest elementem składowym przyłącza wodociągowego oraz kanalizacyjnego. Uzasadnieniem dla takiego twierdzenia jest – w ocenie Przedsiębiorstwa – to, że nie pojawiłaby się ona na sieci miejskiej, gdyby nie realizowano przyłącza. Zdaniem Przedsiębiorstwa, potwierdza to również definicja przyłącza wodociągowego, zawarta w art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...).

Jednocześnie jednak Przedsiębiorstwo nie potrafiło wskazać granicy pomiędzy własnością jego i własnością odbiorcy usług w sytuacji, gdy odbiorca nie przekazuje własność przyłącza

Przedsiębiorstwu. W piśmie z dnia 7 marca 2005 r. Przedsiębiorstwo argumentowało jedynie, że: „w przypadku przyłącza kanalizacyjnego granica własności pokrywa się z granicą eksploatacji, natomiast w przypadku przyłącza wodociągowego MPWiK S. A. eksploatuje własność odbiorcy usług (obejmę nawiertną, zasuwę przyłączeniową, klucz teleskopowy i złączkę) ze względu na bezpieczeństwo sieci miejskiej”. W kolejnym piśmie z dnia 4 marca 2004 r. Przedsiębiorstwo doprecyzowało, że wcinka kanalizacyjna nie może być własnością odbiorcy usług, zaś wcinka wodociągowa taką własność stanowi. Oczywiście jeżeli odbiorca usług przekaże przyłączy (albo jego część) na majątek Przedsiębiorstwa, wówczas opisywana granica własności przesuwana się w głąb nieruchomości odbiorcy i w żadnym przypadku nie może on być właścicielem wcinki.

Powyższe kwestie nie zostały uregulowane w żadnym ze stosowanych przez Przedsiębiorstwo dokumentów, tj. regulaminach, wzorcach umów przyłączeniowej i o zaopatrzenie w wodę (...), warunkach wykonania przyłącza, wniosku o przejęcie przyłącza itd. Ww. wzorce określają bowiem jedynie granice eksploatacji i odpowiedzialności Przedsiębiorstwa oraz odbiorcy usług i to w sposób ogólny.

Dokumenty te nie odnoszą się także do przyłączy realizowanych poza terenem nieruchomości podmiotu przyłączanego (inwestora) oraz podłączania się nowych podmiotów do istniejącego już przyłącza, wykonanego na jego koszt. Sprawy te pozostawiono do wzajemnych rozliczeń i uzgodnień pomiędzy podmiotami zainteresowanymi, tj. inwestorem oraz właścicielem sąsiadującej z nim działki.

Z wyjaśnień Przedsiębiorstwa wynika również, że gdy odbiorca rezygnuje z jego usług następuje likwidacja przyłączy. Wszystkie czynności związane z likwidacją prowadzone są na koszt i ryzyko Przedsiębiorstwa, a zatem zupełnie odmiennie, niż przy wykonywaniu (instalowaniu) wcinki.

Na podstawie analiz porównawczych, przeprowadzonych w oparciu o dane przekazane przez 10 przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych dużych polskich miast ustalono, że:

- jedynie 2 przedsiębiorstwa z Wrocławia i Łodzi, posiadają wyłączność na wykonywanie włączenia dopływu wody z sieci wodociągowej lub zrzutu ścieków do sieci kanalizacyjnej. Przy czym przedsiębiorstwo z Wrocławia zastrzega sobie wyłączność na realizację wcinki jedynie dla średnic przyłączy nie przekraczających 63 mm. W przypadku większych średnic roboty wykonywane są na zlecenie inwestora, pod nadzorem służb przedsiębiorstwa, przez firmy posiadające wymagane uprawnienia. Opłaty za włączenie przyłączy do sieci miejskiej uzależnione są od zakresu robót i sposobu ich realizacji i kalkulowane w oparciu o obowiązujące cenniki usług tych Przedsiębiorstw.
- w przypadku przedsiębiorstw z Lublina, Szczecina, Katowic, Gdańska, Warszawy i Poznania, włączenia do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (tzw. wcinki) dokonują odbiorcy usług własnym kosztem i staraniem, pod nadzorem technicznym tych przedsiębiorstw. Poza sprawowaniem nadzoru technicznego przedsiębiorstwa te nie ingerują w żaden sposób w realizację wcinek.
- przedsiębiorstwa z Bydgoszczy i Rzeszowa wprowadziły zasadę, iż włączenia (wcinki i nawierty) przyłączy do sieci wodociągowej dokonuje wyłącznie przedsiębiorstwo, natomiast do sieci kanalizacyjnej – odbiorca usług. Przedsiębiorstwa

te wykonują wcinki do wodociągów miejskich odpłatnie, w oparciu o aktualne cenniki usług.

Odpowiadając na zarzuty organu antymonopolowego, Przedsiębiorstwo wyjaśniło pismem z dnia 14 lutego 2005 r., że w zakresie budowy i utrzymania przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych działa w granicach przewidzianych przepisami art. 5 ust. 2 i art. 15 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* oraz art. 353¹ *k.c.* Z przepisów tych wynika, że koszty budowy przyłączy ponosi osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci, a strony umowy - w ramach swobody kontraktowania - mogą dowolnie kształtować swoje stosunki w zakresie zapewnienia niezawodnego działania przyłączy oraz związanych z nim obowiązków i odpowiedzialności. W praktyce możliwe jest albo przejęcie przez Przedsiębiorstwo wszystkich obowiązków związanych z eksploatacją, utrzymaniem i konserwacją – po przekazaniu przyłączy na własność Przedsiębiorstwa, albo pozostawienie ich przy inwestorze (odbiorcy usług) – jeżeli ten zdecyduje się własność przyłączy zatrzymać. Dlatego w umowach przyłączeniowych, zawieranych przez Przedsiębiorstwo z odbiorcami usług, zamieszczono zapisy dotyczące warunków technicznych, które obciążają właściciela eksploatującego przyłączy.

Przedsiębiorstwo podkreśliło, że nigdy nie żądało od inwestorów nieodpłatnego przekazania przyłączy na jego własność. Każdy z inwestorów występujący o wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej jest informowany o obowiązku budowy i eksploatacji przyłączy na własny koszt oraz o możliwości jego nieodpłatnego przekazania Przedsiębiorstwu. Z powyższych powodów – zdaniem Przedsiębiorstwa – zarzuty organu antymonopolowego w kwestionowanym zakresie są nieuzasadnione.

Przedsiębiorstwo wyjaśniło również, że nie narzuca inwestorom obowiązku zlecenia mu odpłatnego wykonania części robót przyłączeniowych. Jediną czynnością, której wyłączność realizacji zastrzegło sobie Przedsiębiorstwo, jest wykonanie wcinki w sieci czynnej i włączenie do niej przyłączy. Wynika to z konieczności zabezpieczenia czynnej sieci miejskiej przed ewentualnym uszkodzeniem, spowodowanym nienależytym włączeniem przyłączy przez nie wyspecjalizowanych wykonawców. Jak argumentowało Przedsiębiorstwo, wykonanie wcinki jest usługą, której koszty – zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 26, poz. 257)* - nie mogą wchodzić w podstawę ustalania ceny wody. Z tego powodu wcinka musi być wykonywana odpłatnie, a jej koszty zostały szczegółowo skalkulowane i uwzględnione w cenniku usług Przedsiębiorstwa.

Podsumowując Przedsiębiorstwo podniosło, że przejmując nieodpłatnie wybudowane przez inwestorów przyłączy nie uzyskuje nieuzasadnionych korzyści, gdyż ponosi w pełnym zakresie koszty funkcjonowania systemu wodociągowo – kanalizacyjnego na terenie Gminy Kraków, w tym koszty systematycznej przebudowy i wymiany starych przyłączy. Pozyskiwane z działalności Przedsiębiorstwa przychody są w całości przeznaczane na realizację tego celu, pomimo iż – jak zasugerowało Przedsiębiorstwo - przyłączy służą wyłącznie danemu odbiorcy usług. Biorąc pod uwagę przedstawione wyjaśnienia Przedsiębiorstwo oceniło, że postawiony mu zarzut naruszenia art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)* jest bezpodstawny - gdyż nie zachodzą przesłanki określone w tych przepisach.

Zobowiązanie się do zmiany niektórych kwestionowanych postanowień oraz ostateczne stanowisko Przedsiębiorstwa wobec postawionych zarzutów.

W toku postępowania antymonopolowego, Przedsiębiorstwo - w kolejnych pismach z dnia 22 kwietnia i 5 maja 2005 r. - zobowiązywało się do przedłożenia organowi antymonopolowemu nowych, zmienionych wzorców umowy przyłączeniowej, umowy o zaopatrzenie (...) i cennika usług, uwzględniających wszystkie zarzuty postawione w toku niniejszego postępowania wraz z harmonogramem wdrożenia przedmiotowych dokumentów do obrotu prawnego.

Dopiero jednak pismem z dnia 18 lipca 2005 r. (znak: NPR/1385/05) Przedsiębiorstwo ustosunkowało się w sposób merytoryczny do wezwań organu antymonopolowego. W załączeniu do tego pisma Przedsiębiorstwo przedłożyło projekty zmienionych wzorców oraz cennika usług. Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że wzorzec umowy przyłączeniowej w swojej zmienionej postaci nie reguluje już obowiązków stron po przyłączeniu nieruchomości do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. Obowiązki te są natomiast określone we wzorcu umowy o zaopatrzenie (...).

W przedłożonych projektach odpowiedniej zmianie uległy następujące postanowienia wzorców, które stanowiły podstawę do postawienia Przedsiębiorstwu zarzutów stosowania praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*:

W zakresie zarzutów 1 i 2 (pkt I.1 i I.2 sentencji decyzji):

1) § 3 ust. 2 i 3 umowy o zaopatrzenie (...) – „odbiorca usług zobowiązuje się do zapewnienia we własnym zakresie i na własny koszt niezawodnego działania przyłącza/odcinka przyłącza będącego w jego eksploatacji” (ust. 2).

„W przypadku awarii przyłącza(y) odbiorca usług zobowiązuje się do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia dyspozytora MPWiK o konieczności wyłączenia wody i/lub zamknięcie odpływu ścieków,
- 2) niezwłocznego zawiadomienia zarządcy drogi, jeżeli awaria jest w pasie drogowym,
- 3) usunięcia awarii bez zbędnej zwłoki przez uprawnionego wykonawcę,
- 4) pokrywania wszelkich kosztów i strat spowodowanych awarią z przyczyn leżących po stronie odbiorcy usług,
- 5) zgłoszenia do MPWiK faktu usunięcia awarii w celu:
  - a. wykonania przez MPWiK płukania przyłącza wodociągowego i jego ponownego uruchomienia,
  - b. wykonania przez MPWiK inspekcji telewizyjnej odcinka przyłącza kanalizacyjnego i jego ponownego uruchomienia,
  - c. za czynności wykonane przez MPWiK zgodnie z punktami 5a i 5b pobierane są opłaty wg cennika usług, przy czym ustala się, że jeżeli inspekcja telewizyjna przyłącza kanalizacyjnego wykaże, iż przyłączy spełnia warunki techniczne odbiorcy usług nie ponosi kosztów wykonanej inspekcji,
  - d. wznowienia realizacji dostawy wody i/lub odbioru ścieków zgodnie z niniejszą umową” (ust. 3),

2) § 5 umowy przyłączeniowej – „właściciel oświadcza, że po wybudowaniu przyłącza i jego odbiorze (...):

- „przyłącze wodociągowe/kanalizacyjne będzie eksploatował, utrzymywał i remontował we własnym zakresie i na własny koszt” (lit. a, d),
- „zobowiązuje się przekazać nieodpłatnie MPWiK przyłącze wodociągowe/odcinek przyłącza wodociągowego/odcinek przyłącza kanalizacyjnego do eksploatacji” (lit. b, c, e)

3) § 3 ust. 2 umowy przyłączeniowej - skreślono zwrot „pkt 1”, dzięki czemu odbiorca usług (inwestor przyłącza) nie jest już zobowiązany do zapłaty przedsiębiorstwu za usługi polegające na sprawowaniu nadzoru technicznego w trakcie budowy przyłącza(y).

Również w projekcie zmodyfikowanego cennika usług Przedsiębiorstwa zmianie uległy następujące pozycje konkretyzujące postanowienie § 3 ust. 2 umowy przyłączeniowej, przybierając postać:

„1. Oplata za wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci i odbiór podłącza... - 156,00 zł + 22% VAT,

a) oplata za wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do siec... - 78,00 zł + 22% VAT,

b) oplata za odbiór podłącza wod.-kan. - 78,00 zł + 22% VAT”,

„3. Zużycie wody do płukania nowych przyłączy wodociągowych - wg ilości zużytej wody + 7% VAT”,

W zakresie zarzutu 3 - odnoszącego się do „wcinek” (pkt III sentencji decyzji).

W piśmie z dnia 18 lipca 2005 r. Przedsiębiorstwo ostatecznie stanęło na stanowisku, że chciałoby zachować prawo wyłączności na wykonywanie wcinki, zarówno w sieci wodociągowej, jak i w sieci kanalizacyjnej. Potrzeba taka podyktowana jest odpowiedzialnością Przedsiębiorstwa za jakość dostarczanej wody i dbałością o ochronę środowiska, które wynikają z szeregu ustaw, takich jak: *Prawo wodne*, *Prawo ochrony środowiska*, *ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*. Przedsiębiorstwo nadal pottrzymało argumentację zawartą w odpowiedzi na zarzuty sformułowane w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego (pismo z dnia 14 lutego 2005 r.). Jego zdaniem obowiązek Przedsiębiorstwa realizowania wcinek na zasadzie wyłączności wynika mianowicie z przepisu art. 5 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* i dzięki temu unika się negatywnych konsekwencji związanych z niekontrolowanymi ingerencjami osób trzecich na sieci miejskiej. Ponadto Przedsiębiorstwo ponosi określone koszty wykonywania wcinek na swojej sieci wodociągowo - kanalizacyjnej - zatem odbiorca usług musi płacić za ich realizację, jak za każdą inną usługę, tak aby kosztami tymi nie obarczać społeczności lokalnej.

Uwzględniając jednak uwagi organu antymonopolowego - Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że po przeanalizowaniu aktualnej sytuacji na rynku robót budowlanych oraz dotychczasowych cen za usługi wcinki, postanowiło je obniżyć. Obniżka ta polega na zrezygnowaniu Przedsiębiorstwa z doliczania do ceny zysku. W ten sposób zmianie uległy odpowiednie pozycje cennika usług, który - wg zmodyfikowanego przez Przedsiębiorstwo projektu – zawierał będzie następujące ceny:

- *Wykonanie włączeń przyłącza do miejskiej sieci wodociągowej przez Zakład Utrzymania Ruchu (...) - od 431,86 zł do 649,03 zł + 22% VAT, - w zależności od średnicy oraz materiału z jakiego rurociąg jest wykonany (poz. 13 cennika po wprowadzeniu projektowanych zmian).*
- *Wykonanie włączeń przyłącza do miejskiej sieci kanalizacyjnej przez Zakład Utrzymania Ruchu (...) - od 132,16 zł do 584,30 zł + 22% VAT - w zależności od zakresu prac oraz średnicy rurociągu (poz. 14 cennika).*

Mając na uwadze powyższe ustalenia i stanowisko Przedsiębiorstwa, organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Interes publiczny.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów *określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów* (art. 1 ust. 1). Ustawa ta należy zatem do materii prawa publicznego, służąc zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania wolnego rynku oraz wszystkich jego uczestników.

W swoich licznych wyrokach Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podkreślał, iż warunkiem koniecznym do zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest, aby działania przedsiębiorców - którym zarzucono jej naruszenie - stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy. Takie stanowisko zajął Sąd np. w wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt: XVII Ama 92/00), stwierdzając, że interes publiczny „w każdej sprawie winien być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji publicznej – Prezes Urzędu - winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu, a nie jednostki, czy też określonej grupy”

Podobne stanowisko zajmuje również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt: III SK 2/04) dodał jednak, iż „*naruszenie indywidualnego interesu, nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu, jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*”.

W niniejszej sprawie Przedsiębiorstwo posługuje się w obrocie prawnym wzorcami umów, zawierającymi zakwestionowane przez organ antymonopolowy zapisy. Postanowienia te nie mogą być przez drugą stronę umów zmienione i dotyczą wszystkich obecnych oraz przyszłych kontrahentów Przedsiębiorstwa zlokalizowanych na terenie jego działania, tj. Gminy Kraków. Ostatecznej liczby tych kontrahentów, do których należą w szczególności konsumenci w rozumieniu art. 4 pkt 11 *ustawy o ochronie (...)*, nie da się określić, co wyłącza możliwość ich identyfikacji z określoną grupą lub jednostką.

Powyższe przesłanki przemawiają w ostateczności za tym, iż zachowania Przedsiębiorstwa - którego usługi same w sobie należą do zadań gminy o charakterze publicznym - mają bezpośredni wpływ na interes publicznoprawny, a zatem *ustawa o ochronie (...)* ma w jego przypadku zastosowanie.

Niezależnie od powyższego podnieść należy również argumentację powszechnie stosowaną w literaturze przedmiotu, iż w przypadku praktyk eksploatacyjnych - których celem lub skutkiem jest uzyskanie korzyści kosztem innych uczestników rynku (a z zarzutem stosowania takich praktyk mamy do czynienia w niniejszej sprawie) - *ustawa o ochronie (...)* dawać powinna ochronę wszelkim podmiotom nimi dotkniętym, również wówczas, gdy zakazane działania mają charakter jednostkowy; istotne jest jednak, aby ich źródłem była siła rynkowa przedsiębiorców, będąca rezultatem posiadania pozycji dominującej. Już sam fakt nadużycia przez dominanta rynkowego swojej przewagi rynkowej stanowi naruszenie interesu publicznego (tak.: E. Modzelewska - Wąchal w „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz”, TWIGGER, Warszawa 2002, s. 15).

Rynek właściwy i pozycja rynkowa Przedsiębiorstwa.

Art. 8 ust. 1 *ustawy o ochronie (...)* zawiera bezwzględny zakaz „*nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców*”.

Cytowany wyżej przepis nakłada na organ antymonopolowy obowiązek ustalenia rynku właściwego w niniejszej sprawie oraz pozycji, jaką na tym rynku zajmuje Przedsiębiorstwo.

Stosownie do treści art. 4 pkt 8 *ustawy o ochronie (...)* rynek właściwy to „*rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu panują zbliżone warunki konkurencji*”.

W okolicznościach faktycznych niniejszego postępowania rynek właściwy wyznaczona przedmiot i zasięg działalności Przedsiębiorstwa, która polega na świadczeniu usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze Gminy Kraków.

W analizowanym wypadku, towarem oferowanym przez Przedsiębiorstwo są bowiem usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków, zaś - z uwagi na technologię dostarczania wody (siecią wodociągową) i odprowadzania ścieków (siecią kanalizacyjną) - rynek właściwy w aspekcie geograficznym ograniczony jest do zasięgu sieci wodno - kanalizacyjnej Przedsiębiorstwa, a zatem obejmuje teren Gminy Kraków.

Na tak zdefiniowanym rynku właściwym, tj. na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kraków, Przedsiębiorstwo zajmuje pozycję monopolistyczną, będącą kwalifikowaną formą pozycji dominującej, o której mowa w art. 4 pkt 9 *ustawy o ochronie (...)*. Przepis ten stanowi, iż przez pozycję dominującą rozumie się „*pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą na rynku, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%*”.

Sieciowy charakter urządzeń Przedsiębiorstwa służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków powoduje, iż obecni i wszyscy potencjalni odbiorcy zlokalizowani w ich obrębie, którzy pragną skorzystać usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odbioru ścieków, zmuszeni są do korzystania z jego oferty. Podmioty te nie mają możliwości alternatywnego zakupu takich usług u innego przedsiębiorcy.

Wobec powyższego przyjąć należy, że Przedsiębiorstwo posiada na wyżej określonym rynku właściwym odpowiednią przewagę, która stwarza mu - jak stanowi cytowana wyżej definicja - możliwość działania w pełnym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów, a co za tym idzie posiada na nim pozycję dominującą.

Przesłanki zastosowania art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie (...).

Organ antymonopolowy postawił Przedsiębiorstwu zarzut nadużycia pozycji dominującej, w sposób określony w art. 8 ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*.

Zgodnie z treścią tego przepisu „zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym, polegające na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści”.

Pierwsza z czterech przesłanek - od kumulatywnego spełnienia których zależy możliwość zastosowania ww. przepisu - tj. dominacja Przedsiębiorstwa na rynku właściwym, została wykazana powyżej.

Pozostałe przesłanki z art. 8 ust. 2 pkt 6, których spełnienie w niniejszej sprawie należy wykazać, to:

- a) **narzucanie przez Przedsiębiorstwo kwestionowanych warunków umów,**
- b) **uciążliwy charakter** narzucanych warunków umów oraz,
- c) **możliwość uzyskania przez Przedsiębiorstwo nieuzasadnionych korzyści** dzięki narzucanym warunkom umów.

Pierwsza z trzech ww. przesłanek (a) ma charakter ogólny, dwie pozostałe (b, c) charakter szczegółowy i ich występowanie należy wykazać w odniesieniu do konkretnie sprecyzowanego zarzutu.

Narzucanie warunków umów (ad. a) ma miejsce wówczas, gdy dominant - wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw zaopatrzenia na rynku - wymusza na nich określone zachowania. Źródłem narzucania jest siła rynkowa Przedsiębiorstwa, pozwalająca na jednostronne dyktowanie warunków umów. Przedsiębiorstwo - jak wcześniej wykazano - zajmuje na rynku pozycję tzw. monopolisty naturalnego. Prowadzi działalność gospodarczą w warunkach, w których odizolowane od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną, dysponuje potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom postanowień umów.

Zakwestionowane w toku niniejszego postępowania postanowienia znajdują się w umowach o adhezyjnym charakterze, tj. takich, które są zawierane przez przystąpienie, i w których nie przewiduje się indywidualnego negocjowania postanowień umownych.

Umowy te są stosowane przez Przedsiębiorstwo względem wszystkich odbiorców korzystających z jego usług. W umowach tego typu, gdzie dostawca jednostronnie ustala

warunki świadczenia usług, odbiorca w ramach szeroko rozumianej swobody kontraktowania ma prawo przyjąć ofertę bądź umowy nie zawrzeć.

Mając jednocześnie na względzie to, że przedmiotem działalności Przedsiębiorstwo jest dostawa wody i odbiór ścieków - a więc dobra o charakterze powszechnym, niezbędne dla normalnego funkcjonowania każdego gospodarstwa domowego - stwierdzić należy, że dając odbiorcy wybór jedynie pomiędzy podpisaniem umowy a jej niezawarciem, Przedsiębiorstwo narzuca kontrahentowi ich treść.

W powyższych okolicznościach uznać należy zatem, iż warunki umów stosowanych przez Przedsiębiorstwo nie tylko mogą, ale wręcz są jego kontrahentom narzucane.

Za **uciążliwy** (ad. b) uznaje się każdy **warunek umowy** oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Definicja ta odwołuje się do kryteriów obiektywnych – typowych stosunków umownych występujących na rynku. Dokonując analizy uciążliwości warunków umownych należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym - a więc występowania rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania ich treści - dominant rynkowy byłby w stanie wynegocjować takie właśnie postanowienia umowne.

Nieuzasadnione korzyści (ad. c) w rozumieniu art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)* są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny jednak pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy i być ich odpowiednikiem.

Zarzuty szczegółowe postawione Przedsiębiorstwu.

W niniejszej sprawie organ antymonopolowy postawił Przedsiębiorstwu zarzut narzucania - w warunkach dominacji rynkowej - uciążliwych dla odbiorców i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów, poprzez zamieszczenie w treści umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie (...) postanowień, w świetle których:

Zarzut 1 - odbiorca dokonuje nieodpłatnego przekazania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego – wybudowanego własnym kosztem i staraniem – na własność i do eksploatacji Przedsiębiorstwa, w razie jednak nie przekazania przyłącza na warunkach ustalonych przez Przedsiębiorstwo, odbiorca zobowiązany jest ponieść dodatkowe – niekorzystne dla siebie - obowiązki, w tym również ustawowo ciążące na Przedsiębiorstwie (pkt I. 1. sentencji decyzji), a jednocześnie

Zarzut 2 - odbiorca jest zobowiązany zlecić odpłatne wykonanie części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu (pkt I. 2. sentencji decyzji), oraz

Zarzut 3 - Przedsiębiorstwo dokonuje na zasadzie wyłączności i pełnej odpłatności włączenia (wcinki) przyłącza do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, pomimo iż roboty te realizowane są na majątku Przedsiębiorstwa (pkt I. 3. sentencji decyzji).

Zastosowanie art. 11a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) w odniesieniu do zarzutów 1 i 2 (pkt I sentencji decyzji).

Przepis art. 11a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi: „jeżeli w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych we wniosku lub będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 5 lub art. 8, a przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę lub związek przedsiębiorców do wykonania tych zobowiązań”.

Stosownie do **art. 11a ust. 2 ustawy o ochronie (...)** - „w decyzji o której mowa w ust 1 Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań”.

W zakresie zarzutu 1, tj. obciążania odbiorcy dodatkowymi obowiązkami w razie nieprzekazania przyłączy na Przedsiębiorstwo na warunkach przez niego określonych (pkt I.1. sentencji) - ocenie podlegać będą powołane na początku uzasadnienia postanowienia § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...) oraz § 5, § 6 ust. 2 umowy przyłączeniowej.

Zgodnie z ich treścią, podmiot przyłączający się do sieci wodno – kanalizacyjnej Przedsiębiorstwa może albo:

- przekazać przyłączy - wybudowane we własnym zakresie oraz na własny koszt i ryzyko - do eksploatacji i na własność Przedsiębiorstwa, albo
- zachować własność takiego przyłącza.

W przypadku jednak, gdyby odbiorca przyłącza nie przekazał na warunkach ustalonych przez Przedsiębiorstwo, wówczas zobowiązany jest ponosić dodatkowe, niekorzystne dla siebie obowiązki. Należą do nich:

- obowiązek niezwłocznego zgłoszenia do Przedsiębiorstwa faktu usunięcia awarii w celu: (a) odpłatnego przeprowadzenia przez Przedsiębiorstwo płukania przyłącza wodociągowego, (b) ponownego odpłatnego uruchomienia przyłącza oraz (c) odpłatnego przeprowadzenia przez Przedsiębiorstwo inspekcji telewizyjnej odcinka przyłącza kanalizacyjnego,
- obowiązki o charakterze ustawowym, ciążące z mocy prawa na Przedsiębiorstwie, tj. konieczność pokrycia kosztów zapewnienia przez Przedsiębiorstwo zastępczego punktu poboru wody dla odbiorców, którzy zostali jej pozbawieni na skutek awarii.

Zapewne po to, aby zagwarantować sobie niezwłoczne wykonanie powyższych zobowiązań, Przedsiębiorstwo wprowadziło do dokumentu pod nazwą warunki wykonania przyłącza informację, o treści: „nie podpisanie umowy będzie podlegało sankcjom przewidzianym w Ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. 01.72.747)” - bez bliższego określenia powoływanej podstawy prawnej oraz bez wskazania na czym owe sankcje miałyby polegać i w jakich okolicznościach odbiorca usług Przedsiębiorstwa będzie na nie narażony.

Oceniając powyższe należy w pierwszej kolejności wyraźnie podkreślić, iż w niniejszej sprawie organ antymonopolowy nie ocenia działania polegającego na zaproponowaniu odbiorcy - jako jednego z dwóch możliwych rozwiązań - nieodpłatnego przekazywania przyłączy wodociągowych lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji Przedsiębiorstwa, ani tym bardziej nie kwestionuje obowiązku realizacji przyłączy kosztem i staraniem podmiotu przyłączającego się do jego sieci. Ten ostatni obowiązek wynika bowiem wprost z art. 15 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, w myśl którego realizację budowy przyłączy do sieci zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie.

Przedmiotem zarzutu organu antymonopolowego jest natomiast to, że zamieszczenie w umowie o zaopatrzenie (...) postanowienia § 3 ust. 2 lit. b) prowadzi do pozornej jedynie możliwości wyboru odbiorcy w zakresie pozostawienia sobie własności przyłącza, w istocie wymuszając na nim nieodpłatne przekazanie przyłącza na majątek Przedsiębiorstwa.

Nakładając na odbiorcę - który nie zdecyduje się na nieodpłatne przekazanie przyłącza - szereg zobowiązań, Przedsiębiorstwo poważnie ograniczyło swobodę jego wyboru. Z kategorię brzmienia zapisów § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...) wynika bowiem, że gdyby odbiorca usług pozostawił własność przyłączy na swoim majątku, wówczas każda ewentualna awaria wiązałaby się z koniecznością uiszczenia przez niego opłat za płukanie i ponowne uruchomienie przyłącza wodociągowego lub inspekcję telewizyjną przyłącza kanalizacyjnego oraz obowiązkiem pokrycia kosztów zorganizowania zastępczego punktu poboru. Tym samym odbiorca stawiany jest w sytuacji w znacznym stopniu wymuszonej, w której przekazanie przyłącza wydaje się ekonomicznie najkorzystniejszym rozwiązaniem. Pośrednim potwierdzeniem tego stanowiska jest fakt, iż w 2004 r. Przedsiębiorstwo przejęło nieodpłatnie na własność 81,2 % wybudowanych wówczas przyłączy wodociągowych i 84 % przyłączy kanalizacyjnych.

Mając powyższe na uwadze należy wysunąć wniosek, że - niezależnie od wyborów odbiorcy - konsekwencje kwestionowanych warunków wzorców umowy przyłączeniowej oraz umowy o zaopatrzenie (...) będą zawsze przybierały uciążliwy dla odbiorcy charakter, przynosząc Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

Jeżeli odbiorca usług przekaze przyłączy Przedsiębiorstwu pozbawi się składnika swojego majątku, na który poczynił znaczne nakłady. Odzwierciedleniem tych strat odbiorcy są korzyści Przedsiębiorstwa, gdyż przyłączy po przejęciu go na własność powiększy majątek Przedsiębiorstwa. W takim wypadku Przedsiębiorstwo otrzyma od kontrahenta za darmo nowy element swojej infrastruktury.

Jeżeli natomiast odbiorca pozostanie właścicielem przyłącza i będzie go eksploatował we własnym zakresie, wówczas każda jego awaria wiązać się będzie z uciążliwymi dla niego obowiązkami natury organizacyjnej i finansowej.

Tak szerokie i rygorystyczne ujęcie uciążliwych dla odbiorcy usług obowiązków, które - co należy podkreślić - nie są uzależnione od zawinienia przez odbiorcę działania lub zaniechania oraz wysokości faktycznie powstałej szkody, sformułowane zostało wprost i jednoznacznie w analizowanym postanowieniu § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...).

Na podstawie jego treści przyjąć należy, iż obowiązki uciążliwe dla odbiorcy, stanowią dla Przedsiębiorstwa źródło nieuzasadnionych korzyści.

Po pierwsze, ma ono zagwarantowaną wyłączność na usuwanie skutków powstałych awarii, niezależnie od tego, czy związane z tym czynności (odłączenie przyłącza od wewnętrznej sieci odbiorcy usług, jego płukanie, ponownego uruchomienie, inspekcji telewizyjna) są konieczne dla usunięcia awarii.

Po drugie, każda z tych – realizowanych na zasadzie wyłączności - usług jest odpłatna i skalkulowana przez Przedsiębiorstwo z założeniem osiągnięcia zysku.

Po trzecie wreszcie, odbiorca - niezależnie od tego, kto spowodował awarię eksploatowanego przez odbiorcę przyłącza - będzie musiał zawsze pokrywać koszty usług wykonanych przez Przedsiębiorstwo. Ponieważ kwestionowane postanowienie § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...) nie przewiduje żadnych wyjątków w tym zakresie, w skrajnym przypadku odbiorca będzie ponosił koszty ww. prac również wówczas, gdy awaria jest efektem niewykonywania lub nienależytego wykonywania usług dostawy wody lub odbioru ścieków lub robót wykonywanych przez Przedsiębiorstwo na sieci wodno - kanalizacyjnej.

Szczególnie istotne i wprost naruszające obowiązujące unormowania prawne jest nałożenie przez Przedsiębiorstwo na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów zapewnienia zastępczego punktu poboru wody (§ 3 ust. 2 lit. b pkt 5 umowy o zaopatrzenie).

W myśl przepisu art. 8 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) - „*przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, które odcięło dostawę wody, jest obowiązane do równoczesnego udostępnienia zastępczego punktu poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i poinformowania o możliwościach korzystania z tego punktu*”. Obowiązek ten jest zatem powinnością o charakterze ustawowym, ciążącą z mocy prawa na Przedsiębiorstwie, na którą składa się: zorganizowanie i udostępnienie zastępczego punktu poboru wody dla wszystkich pozbawionych jej odbiorców oraz powiadomienie ich o tym fakcie. Treść cytowanego przepisu nie zezwala na przenoszenie ustawowych obowiązków przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych na inne podmioty, w tym odbiorców ich usług. Za naruszające powyższą zasadę uznać należy również obciążenie odbiorcy - który spowodował awarię - wszystkimi kosztami poniesionymi przez Przedsiębiorstwo w celu zagwarantowania zastępczego punktu poboru wody w tym zakresie (§ 3 ust. 2 lit. b pkt 5 umowy o zaopatrzenie (...)).

Możliwość takiej nie daje również – wbrew twierdzeniom Przedsiębiorstwa – cytowany w opisie stanu faktycznego niniejszej decyzji § 28 ust. 2 Regulaminu, który stanowi jedynie, że udostępnianie zastępczego punktu poboru wody odbiorcom jej pozbawionym, odbywa się odpłatnie.

Odpłatne udostępnienie takiego punktu odbiorcom – czyli umożliwienie zakupu w nim wody po taryfowej cenie, jaka obowiązuje w przypadku normalnej, bezawaryjnej jej dostawy - jest czymś innym (mniej odczuwalnym finansowo), niż obciążenie sprawcy awarii wszystkimi kosztami związanymi z zagwarantowaniem zastępczego punktu poboru wody i poinformowaniem odbiorców o możliwościach korzystania z takiego punktu.

Kwestionowane warunki umowy o zaopatrzenie (...) należy uznać za uciążliwe dla odbiorców i przynoszące Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści. Z jednej strony, odbiorca jest zobowiązany do zapłaty nie tylko za rzeczywiście zużytą wodę, lecz z góry - na mocy § 3 ust. 2 lit. b) pkt 5 umowy o zaopatrzenie (...) - musi zwrócić całość kosztów poniesionych przez Przedsiębiorstwo w związku z organizacją zastępczego punktu poboru wody i powiadomienia o nim. Z drugiej natomiast strony, Przedsiębiorstwo od kosztów tych i obowiązków się uwalnia, pomimo że ciążą na nim z mocy ustawy.

W zakresie zarzutu 2, tj. obowiązku odpłatnego zlecenia przez odbiorcę części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu (pkt. I.2. sentencji decyzji) - ocenie podlegać będą powołane na początku uzasadnienia postanowienia § 2 ust. 2, § 3 ust. 1 i 2 umowy przyłączeniowej oraz pkt 1 - pkt 4 cennika usług Przedsiębiorstwa.

Zapisy te ustalają wzajemne obowiązki stron umowy, nadając im - w przypadku podmiotu przyłączającego się do sieci wodno – kanalizacyjnej (inwestora) - co do zasady charakter zobowiązań pieniężnych, natomiast - w odniesieniu do Przedsiębiorstwa - wyłącznie charakter zobowiązań niepieniężnych.

Do obowiązków inwestora należy zatem wybudowanie, inwentaryzacja i odbiór przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego wraz z wszystkimi jego elementami oraz umożliwienie Przedsiębiorstwu egzekwowania jego zaleceń. Wszystkie te obowiązki realizowane są przez inwestora we własnym zakresie i wyłącznie na jego koszt, tzn. musi on zlecić i opłacić ich wykonanie uprawnionej firmie budowlanej, geodezyjnej lub samemu Przedsiębiorstwu (§ 2 ust. 2 umowy przyłączeniowej).

Z kolei obowiązki Przedsiębiorstwa polegają, na sprawowaniu nadzoru technicznego w trakcie budowy przyłącza, jego odbiorze, płukaniu i uruchomieniu (§ 3 ust. 1 umowy przyłączeniowej). Koszt wszystkich tych czynności ponosi jednak również inwestor, a ich wykonanie może zlecić wyłącznie Przedsiębiorstwu (§ 3 ust. 2 umowy przyłączeniowej).

Inaczej zatem niż w przypadku prac budowlanych i geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej przyłącza, inwestor nie ma żadnej możliwości wyboru wykonawcy tych robót, nawet wówczas gdy inny przedsiębiorca jest w stanie zapewnić znacznie tańszą ich realizację. Dla przypomnienia należy dodać, że zgodnie z cennikiem usług Przedsiębiorstwa inwestor ponosi w tym zakresie opłaty w wysokości: 54,00zł netto - za konsultacje dotyczącą sieci, 156,00 netto – łącznie za uzgodnienie projektu oraz odbiór przyłącza, a także cenę taryfową za wodę zużytą do płukania nowych przyłączy wodociągowych. Opłaty te mogą zostać zwielokrotnione w przypadku jednoczesnego wykonywania przyłączy wodociągowego i kanalizacyjnego lub kilku przyłączy.

Uwzględniając wcześniejsze ustalenia (dot. zarzutu 1) - w świetle których jedynie pozornie dano odbiorcy wybór pomiędzy nieodpłatnym przekazaniem przyłącza na majątek Przedsiębiorstwo a pozostawieniem jego własności - uciążliwość warunków umów, przynosząca Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści polega - w ocenianym w tym miejscu zakresie - na zastosowaniu rozwiązania, zgodnie z którym odbiorca usług:

- ponosi w całości koszty i ryzyko wybudowania, inwentaryzacji powykonawczej i odbioru przyłącza – co jak wspomniano wcześniej jest zgodne z obowiązującym w tym zakresie art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) oraz
- musi zlecić Przedsiębiorstwu prowadzenie nadzoru technicznego, odbiór, płukanie i uruchomienie przyłącza - ponosząc w całości koszt wykonywania tych robót - bez możliwości wyboru innego ich wykonawcy, a więc ewentualnego zminimalizowania tych kosztów, aby następnie
- przekazać tak wykonane - sprawne technicznie i ostatecznie odebrane - przyłącze do eksploatacji i na własność Przedsiębiorstwa, gdyż w razie nie przeniesienia

jego własności, ponosić będzie wspomniane uciążliwe obciążenia umowne (odpłatne przeprowadzenie przez Przedsiębiorstwo płukania przyłącza wodociągowego, ponowne jego uruchomienie, przeprowadzenie inspekcji telewizyjnej, pokrycie kosztów zapewnienia zastępczego punktu poboru wody).

Rozwiązanie takie zniósłoby równowagę sytuacji ekonomiczno – prawnej stron umowy oraz ekwiwalentność ich wzajemnych świadczeń. Również w tym przypadku - podobnie jak w ramach zarzutu nr 1 – nie działa w pełni mechanizm: własność przyłącza w zamian za jego nieodpłatną eksploatację. Przedsiębiorstwo bowiem uzyskuje, kosztem odbiorcy usług, coś więcej - zapewnia sobie wyłączność na realizację zleceń odbiorcy związanych z nadzorem technicznym, odbiorem przyłącza i ewentualnymi konsultacjami w tym zakresie.

Reasumując należy więc stwierdzić, że na uciążliwość warunków umów składają się te wszystkie obowiązki, które wykraczają poza relację: nieodpłatne przekazanie przyłącza przez odbiorcę – bezpłatne eksploatowanie przyłącza przez Przedsiębiorstwo, co stanowi zarazem nieuzasadnioną korzyść. Narzucana odbiorcy uciążliwość to konkretnie: obowiązek zapłaty za pewne obligatoryjne czynności Przedsiębiorstwa wykonywane na przyłączeniu, pomimo faktycznego przymusu jego przekazania. Z kolei konkretne korzyści Przedsiębiorstwa to: nieodpłatne przejęcie własności przyłączy, pomimo wcześniejszego narzucenia swoich odpłatnych usług techniczno – inżynierskich. W ten sposób bowiem odbiorca usług w rzeczywistości inwestuje w majątek (przyłącza) Przedsiębiorstwa.

Porównanie zasad ustalonych przez Przedsiębiorstwo z rozwiązaniami stosowanymi przez inne przedsiębiorstwa wodociągowo- kanalizacyjne.

W wyniku porównania zasad i warunków umów, do których odnoszą się zarzuty 1 i 2 z zasadami i warunkami, stosowanymi w tym samym zakresie przez 10 przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych dużych polskich miast, organ antymonopolowy uznał, że Przedsiębiorstwo stosuje najmniej korzystne dla indywidualnych odbiorców postanowienia umów. Wprawdzie, aż 7 z tych przedsiębiorstw realizuje ww. czynności w zakresie uzgodnień, nadzoru i odbioru przyłączy za wynagrodzeniem, niemniej jednak jedynie dwa z nich (z Lublina i Wrocławia) przejmują jednocześnie przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne nieodpłatnie (przy czym dostawca wody z Lublina nie pobiera żadnych opłat za swoje prace wykonywane w trakcie realizacji przyłączy). Przedsiębiorstwo z Rzeszowa uzyskuje nieodpłatnie jedynie własność przyłączy wodociągowych (przy jednoczesnym darmowym zapewnianiu nadzoru, odbiorów i konsultacji – i to w zakresie wszelkich przyłączy), zaś dostawca wody z Bydgoszczy dopuszcza odpłatność za przejmowane na jego majątek przyłącza. Z kolei pozostałe 6 przedsiębiorstw (oraz dostawca wody z Rzeszowa – w odniesieniu do kanalizacji) nie przejmują przyłączy odbiorców swych usług, uzgadniając jedynie tytuł prawny ich eksploatowania dla celów dostawy wody lub odbioru ścieków. Najkorzystniejsze dla odbiorców reguły w analizowanym zakresie stosuje przedsiębiorstwo z Warszawy. Zgodnie z postanowieniami jego umów przekazanie przyłącza do eksploatacji przedsiębiorstwa odbywa się – na wniosek odbiorcy usług – na podstawie umowy użyczenia, a przedsiębiorstwo nieodpłatnie realizuje czynności nadzoru, odbioru i konsultacji technicznej.

Żadne z 10 przedsiębiorstw nie obciąża ponadto swoich odbiorców usług innymi obowiązkami, niż zapewnienie niezawodnego działania (naprawy, remonty

oraz usuwanie awarii) instalacji i przyłączy wodociągowych lub kanalizacyjnych, którymi władają.

Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz wnioski organu antymonopolowego odnoszące się do zarzutu 1 i 2 (pkt. I.1. i I.2. sentencji decyzji), należy uznać za uprawdopodobnione, że zapisy § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...) oraz § 5, § 6 ust. 2, § 2 ust. 2, § 3 ust. 1 i 2 umowy przyłączeniowej, a także pkt 1 - pkt 4 cennika usług, na mocy których:

- 1) odbiorca dokonuje nieodpłatnego przekazania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego – wybudowanego własnym kosztem i staraniem – na własność i do eksploatacji Przedsiębiorstwa, w razie jednak nie przekazania przyłącza na warunkach ustalonych przez Przedsiębiorstwo, odbiorca zobowiązany jest ponosić dodatkowe – niekorzystne dla siebie obowiązki - w tym również ustawowo ciążące na Przedsiębiorstwie, a jednocześnie
- 2) odbiorca jest zobowiązany zlecić odpłatne wykonanie części robót przyłączeniowych wyłącznie Przedsiębiorstwu

- stanowią **naruszenie zakazu określonego w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie (...).**

Wobec powyższego została spełniona pierwsza część dyspozycji cytowanego wcześniej art. 11a ust. 1 tej *ustawy*.

W toku postępowania antymonopolowego Przedsiębiorstwo zobowiązało się w terminie do dnia 30 października 2005 r. do zaniechania uprawdopodobnionych naruszeń ustawy w powyższym zakresie, poprzez opracowanie i przedstawienie organowi antymonopolowemu nowych – zmienionych i uzupełnionych – wzorców umów przyłączeniowych, umów o zaopatrzenie (...) i cenników usług oraz – po uchwaleniu Regulaminu przez Radę Miasta Krakowa - wprowadzenie w życie opartych na nich umów, stosowanych w stosunkach z odbiorcami indywidualnymi. Niektóre z tych zobowiązań zostały wykonane w części możliwej do zrealizowania do dnia wydania niniejszej decyzji, a mianowicie Przedsiębiorstwo opracowało nowe wzorce umów.

Na podstawie tekstów przedstawionych przez Przedsiębiorstwo projektów nowych wzorców umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie (...), przyjąć należy, że:

1. Przedsiębiorstwo nie będzie już przejmowało na własność przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wybudowanych przez odbiorców usług. W przesłanych projektach wzorców zostały usunięte wszelkie zwroty „na własność”, a w ich miejsce wpisywany będzie, przy zawieraniu umów w przyszłości, uzgodniony z odbiorcą usług (właścicielem) tytuł prawny do korzystania z przyłączy przez Przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo zmieniło zatem brzmienie m.in. § 5 umowy przyłączeniowej. Z powyższego wynika, że przyłącza - na wniosek odbiorcy - Przedsiębiorstwo będzie mogło jedynie eksploatować (nie przejmując nigdy ich własności). Podkreślenia wymaga dodatkowo, że rozwiązanie to zakłada konieczność wyrażenia przez odbiorcę zgody na eksploatowanie przyłączy (poprzez złożenie stosownego wniosku), a więc swobodnego oświadczenia woli. Również pozostałe postanowienia projektów wzorców umowy przyłączeniowej i umowy o zaopatrzenie (...) zostały skonstruowane w identyczny sposób - tzn. usunięto wszelkie zwroty

„na własność”, a w ich miejsce wykropkowano poszczególne fragmenty zapisów, po wyrażeniu „do eksploatacji i .....” (odnoszących się do Przedsiębiorstwa).

W nawiązaniu do powyższego Przedsiębiorstwo poinformowało również, że aktualnie trwają prace nad zmianami treści Regulaminu - mające m.in. na celu ustalenie katalogu tytułów prawnych, na podstawie których Przedsiębiorstwo będzie mogło eksploatować przyłącza wybudowane przez odbiorców usług.

2. Przedsiębiorstwo zmodyfikowało treść § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...) - zupełnie wykreślając dotychczasowe postanowienie jego pkt 5, zgodnie z którym eksploatujący przyłączy odbiorca usług - będący sprawcą awarii, ponosił koszty zorganizowania i zapewnienia przez Przedsiębiorstwo zastępczego punktu poboru wody dla wszystkich pozbawionych jej odbiorców. Natomiast w zakresie usług polegających na płukaniu i ponownym uruchomieniu przyłącza wodociągowego oraz inspekcji telewizyjnej przyłącza kanalizacyjnego, Przedsiębiorstwa wprowadziło zmiany polegające na tym, że ich odpłatność nie jest każdorazowa i bezwarunkowa, niezależna od rzeczywistej konieczności wykonania tych usług oraz przyczynienia się odbiorcy do powstania awarii (jego zawinionego działania lub zaniechania). Zgodnie zatem z powyższym, odbiorca podejmujący decyzje o nie przekazywaniu przyłącza do eksploatacji Przedsiębiorstwa ma zagwarantowane nowymi zapisami § 3 ust. 2 lit. b) umowy o zaopatrzenie (...), iż ciężar na nim wyłącznie obowiązki ustawowe – wynikające z treści art. 5 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – tzn. zapewnienia niezawodnego działania posiadanych przyłączy i instalacji.
3. Nastąpiła zmiana postanowienia § 3 ust. 2 umowy przyłączeniowej, w taki sposób, że sprawowanie przez Przedsiębiorstwo nadzoru technicznego w trakcie budowy przyłącza nie będzie już usługą odpłatną. Również w cenniku usług Przedsiębiorstwa nie ma odrębnej opłaty za wykonywanie nadzoru technicznego. Ponadto, Przedsiębiorstwo zrezygnowało z opłaty za konsultacje dotyczące sieci wodociągowo - kanalizacyjnej (54,00 zł + 22% VAT) - wykreślając w tym zakresie dotychczasową pozycję 1. swojego cennika usług. Jednocześnie Przedsiębiorstwo utrzymało w mocy trzy pozostałe pozycje dotyczące opłat za: wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci i odbiór przyłącza oraz płukanie nowych przyłączy wodociągowych.

Pomimo, iż w tym wypadku modyfikacja wzorca umowy przyłączeniowej i cennika usług Przedsiębiorstwa nie ma charakteru kompleksowego i wyczerpującego – tak jak ma to miejsce w dwóch poprzednich przypadkach, to jednak organ antymonopolowy uznał je za wystarczające. Po pierwsze zauważyć należy, że Przedsiębiorstwo nie będzie już przejmowało własności przyłączy (por. pkt 1 analizy projektów), a zatem wydatkowane przez odbiorców jego usług opłaty za czynności Przedsiębiorstwa będą inwestycjami w majątek własny tych odbiorców. W takim przypadku nie działa już mechanizm, w ramach którego odbiorca najpierw płaci Przedsiębiorstwu za pewne czynności związane z budową przyłącza, a następnie przekazuje mu jego własność. Po drugie, na odbiorcę usług – który decyduje się samodzielnie eksploatować przyłączy - nie będą już przerzucane obowiązki ustawowe Przedsiębiorstwa oraz nie będzie on ponosił dodatkowych obciążeń finansowych (por. pkt 2 analizy projektów). Zapewnia to odbiorcy swobodę wyboru w zakresie sposobu eksploatacji przyłącza - a zatem decyduje on w pełni o składniku swojego majątku, na który poniósł nakłady, również poprzez zlecenie pewnych prac Przedsiębiorstwu. Po trzecie - skoro na odbiorcy usług (inwestorze przyłącza)

ciążą wyłącznie obowiązki właścicielskie - to jako jedyny możliwy jego właściciel powinien ponosić wszelkie uzasadnione koszty związane z inwestowaniem w swój majątek. W takich nowych okolicznościach faktyczno – prawnych, opłaty za: wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci, odbiór i płukanie przyłączy - mogą być traktowane jako mające wyłącznie administracyjny charakter. Po czwarte, Przedsiębiorstwo nie będzie już miało podstaw do pobierania opłat za konsultacje i nadzór techniczno – inżynierski. Ograniczyło tym samym - jak się wydaje – dość znacznie odpłatność usług, wykonywanych przez siebie na zasadzie wyłączności. Po piąte wreszcie, projektowane przez Przedsiębiorstwo rozwiązania nie są już mniej korzystne od stosowanych w tym samym zakresie przez inne przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne. Wręcz przeciwnie, warunki te są porównywalne z optymalnymi dla odbiorców usług praktykami wypracowanymi przez dostawcę wody z Warszawy lub Lublina.

Mając na względzie wnioski wyprowadzone na podstawie powyższej analizy projektów wzorców, uznać należy, że zaproponowane przez Przedsiębiorstwo rozwiązania są równoznaczne z jego zobowiązaniem się do podjęcia działań, zmierzających do zapobieżenia - uprawdopodobnionym w toku niniejszego postępowania - naruszeniom art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie (...). Tym samym, istnieje możliwość skorzystania z instrumentu prawnego przewidzianego art. 11a ust. 1 tej ustawy.

Ponieważ Przedsiębiorstwo przejawilo inicjatywę zmierzającą do wyeliminowania działań powodujących naruszenie prawa antymonopolowego, celowa i uzasadniona jest akceptacja jego propozycji, z której wynika zamiar **wprowadzenia do obrotu prawnego umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie (...), zawieranych w oparciu o ich nowe wzorce – w terminie do dnia 30 grudnia 2005 r.** Termin taki jest podyktowany aktualnie prowadzonymi pracami nad zmianami treści Regulaminu. Polegają one na przedstawieniu projektu Regulaminu Wydziałowi Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa – celem zatwierdzenia, a następnie przekazaniu go Radzie Miasta Krakowa, gdzie prowadzone są prace w poszczególnych jej komisjach, po ukończeniu których projekt poddawany jest głosowaniu, zmierzającemu do uchwalenia Regulaminu. Ostatecznie zatwierdzony i uchwalony regulamin podlega kontroli pod względem legalności, dokonywanej przez Wojewodę Małopolskiego, a następnie jest ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego. Wydłużając termin organ antymonopolowy kierował się również faktem trwającej nowelizacji *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – wchodzącej w życie w dniu 17 sierpnia 2005 r. - na podstawie której opracowywany jest Regulamin.

Regulamin ten wpływa w sposób bezpośredni na kształt nowych (zmodyfikowanych) postanowień wzorców umów, ma bowiem m.in. określić katalog tytułów prawnych, na podstawie których Przedsiębiorstwo będzie mogło eksploatować przyłącza wybudowane przez odbiorców usług. Poza tym, wzorce umów i cenniki usług Przedsiębiorstwa oparte są nie tylko – choć w zasadniczej części - na Regulaminie, ale również na powszechnie obowiązujących w tym zakresie przepisach prawa, czyli również na znowelizowanej *ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*. Z tego właśnie powodu nie było możliwe, do dnia wydania niniejszej decyzji, pełne wykonanie - opisanych powyżej - zobowiązań Przedsiębiorstwa, a ostateczny termin ich realizacji odłożono w czasie do dnia 30 grudnia 2005 r.

Z uwagi na wszystkie opisane powyżej okoliczności i uwarunkowania faktyczne oraz prawne - orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji nakładając na Przedsiębiorstwo obowiązek wykonania podjętych zobowiązań i ustalając równocześnie termin ich realizacji do dnia 30 grudnia 2005 r.

Zastosowanie art. 11a ust. 3 ustawy o ochronie (...) – pkt II sentencji decyzji.

Stosownie do treści **art. 11a ust. 3 ustawy o ochronie (...)** – „w decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę lub związek przedsiębiorców obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań”.

Na mocy tego przepisu, **Przedsiębiorstwo zobowiązane zostało** w niniejszej sprawie **do składania informacji o stopniu realizacji zobowiązań, określonych w pkt I sentencji decyzji, w następujących terminach:**

- **do dnia 30 listopada 2005 r.** – sprawozdania w zakresie stopnia zaawansowania prac organów Gminy Kraków nad projektem regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Krakowa oraz planu działań zmierzających do wprowadzenia do obrotu prawnego nowych – przedstawionych organowi antymonopolowemu wraz z pismem z dnia 18 lipca 2005 r. (znak: NPR/1385/05) - wzorców umów przyłączeniowych, umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i cenników usług Przedsiębiorstwa;
- **do dnia 16 stycznia 2006 r.** – informacji o liczbie nowo zawartych - od dnia 30 grudnia 2005 r., w oparciu o te wzorce - umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków wraz z kopiami 3 takich umów.

Tak wyznaczone terminy są ściśle związane z datą określoną w pkt I sentencji niniejsze decyzji - tj. dniem 30 grudnia 2005 r., a zatem wprost i bezpośrednio wynikają z okoliczności opisanych powyżej.

Mając zatem na względzie:

- zakończony proces istotnej nowelizacji *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, której zakres związany jest również z przedmiotem niniejszego postępowania antymonopolowego,
- konieczność dokonania poważnych zmian Regulaminu oraz modyfikacji wzorców umów o zaopatrzenie (...) i umów przyłączeniowych, cenników usług i innych dokumentów Przedsiębiorstwa - w związku z tą nowelizacją oraz zobowiązaniami Przedsiębiorstwa do ich zmiany,

a także uwzględniając, że zmiany te - z uwagi na ich rangę, rozmiary oraz daleko idące skutki - wymagają czasu, organ antymonopolowy wyznaczył termin realizacji pierwszego z ww. obowiązków sprawozdawczych na dzień **30 listopada 2005 r.**

Z tych samych powodów oraz ze względu na czas potrzebny Przedsiębiorstwu na wprowadzenie do obrotu prawnego przedmiotowych wzorców - poprzez zawarcie w oparciu o nie umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie (...), określono drugi z ww. obowiązków sprawozdawczych na dzień **16 stycznia 2006 r.**

Mając powyższe na uwadze - orzeczone jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Zastosowanie art. 9 ustawy o ochronie (...) – pkt. III sentencji decyzji.

Stosowanie do treści **art. 9 ustawy o ochronie (...)**: „Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 5, w zakresie niewyłącznym na podstawie art. 6 i 7, lub naruszenie art. 8”.

Na wstępie uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji wykazano, iż **Przedsiębiorstwo zajmuje silną pozycję dominującą na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Kraków. Wykazano również, iż w okolicznościach niniejszej sprawy dochodzi do narzucania przez Przedsiębiorstwo warunków umów przyłączeniowych i umów o zaopatrzenie (...).**

Dla pełnego udowodnienia naruszenia przez Przedsiębiorstwo zakazu określonego w art. 8 ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*, niezbędne jest zatem jeszcze wykazanie, że kwestionowane warunki umów objęte zarzutem 3 mają uciążliwy charakter i przynoszą Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

Ocenie pod kątem uciążliwości warunków umów i nieuzasadnionych korzyści Przedsiębiorstwa w przypadku zarzutu 3, tj. odpłatności i wyłączności Przedsiębiorstwa na wykonywanie włączenia (wcinki) przyłącza do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej (pkt. III sentencji decyzji), podlegać będą powołane na początku uzasadnienia postanowienia § 3 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 umowy przyłączeniowej oraz pkt 23 i pkt 24 cennika usług Przedsiębiorstwa.

Zapisy te wyznaczają zakres obowiązków inwestora (przyszłego odbiorcy usług) oraz Przedsiębiorstwa, jako stron umowy. Wprowadzono tu zasadę, że wszelkie włączenia przyłączy wodociągowych lub kanalizacyjnych do sieci wykonuje Przedsiębiorstwo na zasadzie wyłączności (§ 3 ust. 1 pkt 3 umowy przyłączeniowej), odpłatnie (§ 3 ust. 2 umowy przyłączeniowej oraz pkt 23 i pkt 24 cennika usług).

Faktycznie zatem obowiązek realizacji wcinki obciąża inwestora, lecz musi on ją Przedsiębiorstwu zlecić i zapłacić za jej wykonanie. Inwestor nie ma żadnej możliwości wyboru wykonawcy tych robót, nawet wówczas gdy inny przedsiębiorca jest w stanie zapewnić znacznie tańszą ich realizację.

Zgodnie z cennikiem usług Przedsiębiorstwa, inwestor uiszcza w tym przypadku opłaty w wysokości: od 658,00 zł do 1308,00 zł netto - za wykonanie wcinki wodociągowej (pkt 23) oraz od 214,00 zł do 779,00 zł netto – za realizację wcinki kanalizacyjnej (pkt 24).

Gwarancją uzyskania należności za te roboty i wykonania ich na zasadzie wyłączności przez Przedsiębiorstwo jest treść § 4 i § 9 ust. 1 umowy przyłączeniowej. Zgodnie z ich brzmieniem, jeżeli inwestor nie zleci Przedsiębiorstwu wykonania wcinki i za objęte nią roboty nie zapłaci, Przedsiębiorstwo będzie zwolnione z wykonywania swoich zobowiązań (§ 4), a nawet może w trybie natychmiastowym rozwiązać umowę (§ 9 ust. 1). Wynika z tego, że Przedsiębiorstwo zastosowało w powołanych postanowieniach swego rodzaju przymus kontraktowy - niezagrożony wprawdzie karami umownymi, niemniej jednak dotkliwy w swych skutkach faktycznych. Ostatecznie prowadzić on może

bowiem do odmowy zawarcia umowy o zaopatrzenie (...), a więc braku możliwości odbioru wody lub zrzutu ścieków (§ 8 ust. 1 i 2 umowy przyłączeniowej).

Oceniając powyższe należy zauważyć, że ani *ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, ani rozporządzenia wykonawcze do niej nie regulują w ogóle problematyki wcinki, a co za tym idzie zasad jej wykonywania i ponoszenia związanych z tym kosztów.

Przepisy art. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* - wprowadzają wprawdzie pojęcia: przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5) i wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14) i wodociągowych (pkt 16), jednak - kierując się ich brzmieniem - w ocenie organu antymonopolowego, nie można wcinki zakwalifikować do zakresu któregoś z tych pojęć.

Wobec powyższego przyjąć należy, że „wcinka” jest wyłącznie pojęciem umownym, funkcjonującym w obrocie prawnym jako słowo, któremu określoną treść nadają zwyczaj i praktyka handlowa, a wchodzące w zakres tego pojęcia czynności faktyczne (roboty, usługi) są wyznaczane na podstawie swobodnej woli uczestniczących w nich stron.

Również Przedsiębiorstwo potwierdza, że wcinka jest pojęciem umownym. Wg niego wykonanie wcinki jest usługą, polegającą na założeniu odpowiedniej opaski i wykonaniu nawiertu – umożliwiających przepływ strumienia wody (ścieków) pomiędzy przyłączem a siecią miejską, a zakres robót wchodzących w skład wcinki jest sprawą powszechnie stosowanej praktyki Przedsiębiorstwa, na co odbiorcy nie mają żadnego wpływu.

Dla celów realizacji wzorca umowy i stosowanej praktyki Przedsiębiorstwo przyjmuje, że wcinka jest elementem składowym przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego. Tym samym obowiązek i związane z nim koszty wykonania wcinki obciążają - zdaniem Przedsiębiorstwa (na mocy art. 15 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*) - wyłącznie odbiorcę usług. Dodatkowym uzasadnieniem dla takiego twierdzenia jest - w ocenie Przedsiębiorstwa - również to, że wcinka nie pojawiłaby się na sieci miejskiej, gdyby nie realizowano przyłącza.

W ocenie organu antymonopolowego takiemu rozumowaniu przyznać racji nie można.

Po pierwsze należy powtórzyć, że wcinka jest realizowana na sieci miejskiej (wodociągowej lub kanalizacyjnej), będącej - co nie ulega wątpliwości – własnością Przedsiębiorstwa. Jako taka staje się w momencie jej wykonania częścią składową sieci – w rozumieniu art. 47 *k.c.*, a więc własnością Przedsiębiorstwa. Twierdzi ono wprawdzie, że wcinka - jako element przyłącza - jest własnością odbiorcy usług, niekonsekwentnie uznając przy tym, że Przedsiębiorstwo jest wyłącznym właścicielem całej sieci miejskiej. Niezrozumiałe jest także arbitralne przyznawanie przez Przedsiębiorstwo odbiorcy usług własności wcinki wodociągowej oraz twierdzenie, że odbiorca nie może dysponować własnością w odniesieniu do wcinki kanalizacyjnej. W tym miejscu, warto również zwrócić uwagę na to, że jeżeli odbiorca usług przekaze przyłączy (albo jego część) na majątek Przedsiębiorstwa, wówczas rozpatrywana granica własności przesuwana się w głąb nieruchomości odbiorcy i w żadnym przypadku nie może on być właścicielem wcinki.

Po drugie, nie jest możliwe uzyskanie przez odbiorcę (inwestora) własności wcinki - nawet gdyby uznać, że nie jest ona częścią składową majątku Przedsiębiorstwa. W przeważającej większości przypadków wodociągowa lub kanalizacyjna sieć miejska jest bowiem położona poza granicami nieruchomości odbiorców usług Przedsiębiorstwa.

Stanowiąc zatem część składową gruntu, na którym sieć i wcinka została wykonywana, nie może ona podlegać obrotowi prawnemu i stać się własnością odbiorcy. Konsekwencją prawną zasady *superficies solo cedit* jest m.in. ta, że uzyskanie własności czegokolwiek, co wchodzi w skład nieruchomości gruntowej, może nastąpić wyłącznie wraz z jednoczesnym przeniesieniem własności samego gruntu. Jednym z wyjątków od tej zasady jest wprawdzie art. 49 *k.c.*, niemniej jednak dopuszcza on nabycie własności urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych, bez uzyskania własności gruntu wyłącznie przez przedsiębiorstwa prowadzące profesjonalną działalność w tym zakresie.

Po trzecie, gdyby nawet – pomimo wyżej przedstawionych przeszkód prawnych - uznać, że wcinka stanowi samodzielną rzecz ruchomą, podlegającą swobodnemu obrotowi (w tym np. poprzez zawarcie umowy sprzedaży, darowizny), to i tak do przejęcia jej własności konieczne byłoby dokonanie takiej stosownej czynności prawnej. Skoro bowiem wcinka wykonywana jest na sieci, a więc - jak już ustalono – poza granicami nieruchomości odbiorców usług, nie nabywają oni jej własności z tytułu samego tylko faktu wykonania wcinki. Tymczasem z ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie wynika, że Przedsiębiorstwo nie zawiera żadnych umów, z których wynikałby zamiar przeniesienia własności wcinki i jej przyjęcia przez odbiorcę. Możliwość taka nie została również przewidziana w żadnym z powszechnie stosowanych przez Przedsiębiorstwo dokumentów (regulaminie, wzorcu umowy przyłączeniowej i o zaopatrzenie (...), warunkach wykonania przyłącza, wniosku o przejęcie przyłącza). Wzorce te określają bowiem jedynie granice eksploatacji i odpowiedzialności Przedsiębiorstwa oraz odbiorcy usług i to w sposób ogólny.

Mając powyższe na względzie należy przyjąć, że własność wcinki jest zawsze związana z własnością sieci miejskiej, w której wcinka została wykonana, a ta z kolei jest własnością Przedsiębiorstwa. Tym samym, realizując wcinkę na majątku Przedsiębiorstwa odbiorca usług inwestuje w cudzą własność, przy czym żadne względy natury ekonomicznej, czy prawnej nie uzasadniają dokonywania przez odbiorcę nakładów inwestycyjnych na cudzym majątku.

Odpowiadając zatem na pytanie - dla realizacji jakich celów Przedsiębiorstwo wyodrębniło pojęcie wcinki - należy postawić tezę, że jego zamiarem było uzyskanie wynikających z tego korzyści.

Teza ta zostanie szczegółowo uzasadniona poniżej, wstępnie warto jednak zwrócić uwagę na dokonany przez Przedsiębiorstwo podział, na:

- urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, w skład których – zgodnie z definicją art. 2 pkt 14 i 15 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* - zawsze wchodzić będzie sieć, w rozumieniu art. 2 pkt 7 tej *ustawy*. Ich właścicielem może być wyłącznie Przedsiębiorstwo, ono również ponosi – na mocy art. 15 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – wszystkie koszty budowy, rozbudowy, modernizacji i remontów tych urządzeń,
- przyłącza wodociągowe lub kanalizacyjne – zdefiniowane w art. 2 pkt 5 i 6 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* - których właścicielem jest odbiorca usług, o ile nie przekaze ich na majątek Przedsiębiorstwa (po zmianach Regulaminu i wzorców umów, o których była mowa w niniejszej decyzji – ich właścicielem może być tylko odbiorca). Koszty budowy przyłączy – w myśl art. 15 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – obciążają odbiorcę usług, natomiast koszty remontów i modernizacji uzależnione są od przyjętych w danym przypadku rozwiązań umownych, oraz

- wcinki, będące w istocie – z uwagi na brak stosownej definicji ustawowej - czymś pośrednim pomiędzy ww. urządzeniami Przedsiębiorstwa i przyłączami odbiorcy. W tym wypadku Przedsiębiorstwo przyjęło - w ocenie organu antymonopolowego - rozwiązanie dość nietypowe. Właścicielem wciniek - jak szczegółowo dowiedziono powyżej - jest bowiem Przedsiębiorstwo, zaś koszty ich wykonania ponosi tylko odbiorca jego usług. Nie ma tu zatem zachowanej równowagi stron, polegającej na przestrzeganiu zasady, że każdy podejmuje działania (inwestycje) i odpowiada za związane z nimi koszty (nakłady) jedynie w granicach swojej własności. Co więcej, takie rozwiązanie wydaje się korzystne wyłącznie dla jednej ze stron – Przedsiębiorstwa.

Gdyby bowiem rozważyć możliwe do zastosowania warianty, to ten przyjęty przez Przedsiębiorstwo i stosowany aktualnie wydaje się najbardziej uciążliwy dla odbiorców, przy zapewnieniu Przedsiębiorstwu maksimum korzyści.

- **Wariant 1**, w którym **wcinka** – jak niesłusznie utrzymuje Przedsiębiorstwo w swoich wyjaśnieniach - **jest elementem przyłącza**. Przy takim założeniu – na podstawie art. 15 ust. 2 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, zgodnie z którym realizację budowy przyłącza zapewnia odbiorca usług (inwestor) - ponosi on wszelki koszty ich budowy, ale również ma możliwość swobodnego wyboru wykonawcy tych robót i skalkulowania ich tak, aby to było dla niego ekonomicznie najbardziej korzystne. Może zatem np. wybrać wykonawcę najtańszego, bądź takiego, który w związku ze zleceniem mu szerszego zakresu robót przyzna dodatkowe upusty lub wykona część prac nieodpłatnie. Na takim rozwiązaniu odbiorca, przynajmniej potencjalnie może skorzystać.
- **Wariant 2**, w którym **wcinka** – jak wynika z oceny prawnej organu antymonopolowego - **jest elementem sieci** wodociągowej lub kanalizacyjnej. W przypadku zastosowanie takiego rozwiązania – na mocy art. 15 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo jest obowiązane zapewnić realizację budowy i rozbudowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych – to właśnie na nim spoczywają wszelkie obciążenia związane z budową zarówno sieci, jak i wchodzącej w skład jej struktury wciniki. Przy wykorzystaniu tego wariantu, oczywiście wyłącznie Przedsiębiorstwo ma prawo wyboru wykonawcy robót związanych z wciniką, może ono również realizować budowę we własnym zakresie. Przedsiębiorstwo płacąc za realizację robót ponosi przy tym ryzyko wyższych kosztów i we własny interesie dąży do ich minimalizacji.

Zamiast jednego z dwóch wyżej opisanych rozwiązań, Przedsiębiorstwo przyjęło rozwiązanie trzecie, które wprawdzie łączy w sobie cechy dwóch poprzednich, ale jedynie te, które są korzystne dla niego samego. Przedsiębiorstwo przyjęło bowiem rozwiązanie, w którym wcinka jest wprawdzie elementem sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, jednak koszty budowy wciniki ponosi odbiorca usług. Dodatkowo Przedsiębiorstwo zapewnia sobie wyłączność na wykonywanie wszelkich wciniek wbudowywanych w jego sieć. Zastosowanie takiego wariantu przynosi Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

Po pierwsze, poprzez wcinki realizowane z pieniędzy jego odbiorców na sieci Przedsiębiorstwa uzyskuje ono znaczne przysporzenia majątkowe, nie ponosząc przy tym ryzyka związanego z taką inwestycją.

Po drugie, Przedsiębiorstwo zapewnia sobie stałe zlecenia i pewność, że wszystkie wcinki będą realizowane przy pomocy jego ekip budowlano – inżynierskich. Z powyższym wiążą się wymierne korzyści, tj. powiększenie stanu posiadania Przedsiębiorstwa oraz zysk wkalkulowywany w cenę wykonywanej usługi, polegającej na budowie wcinki.

Po trzecie, wyliczona przez Przedsiębiorstwo cena tej usługi i zysk nie podlegają żadnej kontroli. Cena za wykonanie wcinki nie jest opłatą taryfową, przez co nie podlega kontroli Gminy, jako regulatora w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Jest zatem wyłącznie uzależniona od swobodnej kalkulacji Przedsiębiorstwa, nie będąc przy tym poddana mechanizmom rynkowym. Żaden przedsiębiorca - nawet mając stosowne możliwości techniczne, organizacyjne i ekonomiczne - nie może nawet próbować podejmować walki konkurencyjnej, bowiem budowa wcinek jest obszarem rynku zamkniętym dla innych. W takich warunkach Przedsiębiorstwo ma szerokie możliwości zarówno w zakresie wyliczania ostatecznego zysku, jak i wkalkulowywania w opłatę za wcinki dodatkowych kosztów - w tym również takich które nie pojawiłyby się przy zachowaniu mechanizmów rynkowej rywalizacji konkurencyjnej.

Ponieważ oceniane w tym miejscu relacje mają charakter stosunków umownych, czyli takich w których zakres praw i obowiązków jest z góry ograniczony, nadmierne uprawnienia i korzyści jednej ze stron wiążą się zawsze z odpowiadającymi im uciążliwościami nakładanymi na drugą. W niniejszym przypadku uciążliwości odbiorców (kontrahentów Przedsiębiorstwa) sprowadzają się do:

- (1) obowiązku budowy wcinek, których odbiorcy wykonywać nie muszą lub nie powinni ponosić ich kosztów,
- (2) konieczności inwestowania w majątek Przedsiębiorstwa,
- (3) obowiązku korzystania z usług jednego i jedyne dopuszczonego do realizacji wcinek wykonawcy,
- (4) ponoszenia opłat, których wysokość nie została poddana weryfikacji mechanizmów rynkowym (prawu popytu i podaży).

Podkreślenia wymaga, że stanowisko organu antymonopolowego posiada oparcie w orzecznictwie Sądu Antymonopolowego (obecnie: Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów). Sąd ten wielokrotnie uznawał za uciążliwy mechanizm podobny do tego, jaki zastosowało w niniejszej sprawie Przedsiębiorstwo (tak: wyroki z dnia 12 lutego 2001 r., sygn. akt: XVII Ama 21/00, z dnia 19 lutego 2001 r., sygn. akt: XVII Ama 58/00 oraz z dnia 19 lutego 2001 r., sygn. akt: XVII Ama 22/00). W ostatnim z ww. wyroków Sąd wyprowadził następujące wnioski: *„Żaden przepis prawa, ani też fakt, że po wykonaniu przyłącze staje się własnością przedsiębiorstwa energetycznego nie pozbawia odbiorcy energii prawa wyboru, kto (odbiorca czy przedsiębiorstwo energetyczne) wykona przyłącze. Jeżeli zatem przyłącze wykonuje odbiorca, to w chwili dokonania przyłączenia do sieci przekazuje on je na własność przedsiębiorstwu energetycznemu w zamian za część opłaty*

przyłączeniowej. Ryzyko techniczne związane np. z odmową przyłączenia do sieci na skutek nie spełnienia wymagań technicznych, jak również ryzyko ekonomiczne polegające na tym, że koszt wykonania przyłącza przez odbiorcę okaże się wyższy niż obniżka opłaty przyłączeniowej spoczywać będzie w tym przypadku na odbiorcy. On też musi mieć zapewnione prawo wyboru wykonawcy, któremu wykonanie przyłącza powierza. W sytuacji odwrotnej, gdy wykonanie przyłącza stanowi obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego, które obciążają wymienione wyżej ryzyka, to ono musi mieć prawo swobodnego wyboru wykonawcy”.

Cytowany wyżej wyrok dotyczy wprawdzie stosunków umownych istniejących pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a odbiorcą jego usług, jednak zawarta w nim ocena prawa w sposób dokładny odpowiada analizie dokonanej w niniejszej sprawie.

Stanowisko organu antymonopolowego znajduje także częściowo potwierdzenie w praktyce stosowanej przez inne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne. Porównując praktyki Przedsiębiorstwa - w zakresie wyżej opisanego zarzutu 3 - z rozwiązaniami stosowanymi w tej materii przez 10 innych przedsiębiorstw w dużych polskich miastach stwierdzić należy, że rozwiązania zastosowane na terenie Gminy Kraków są generalnie mniej korzystne. Jedynie dwóch dostawców wody (z Wrocławia i Łodzi) posiada wyłączność na wykonywanie włączenia dopływu wody z sieci wodociągowej lub zrzutu ścieków do sieci kanalizacyjnej. W przypadku 6 z nich odbiorcy usług wykonują wcinki własnym kosztem i staraniem, a przedsiębiorstwa te nie ingerują w żaden sposób w ich realizację. W pozostałych 2 przedsiębiorstwach stosuje się rozwiązanie mieszane, wcinki wodociągowego wykonują na zasadzie wyłączności i odpłatności dostawcy wody, natomiast wcinki kanalizacyjne – sami odbiorcy usług.

Mając na względzie przytoczone wyżej uwagi oraz argumenty faktyczne i prawne, organ antymonopolowy uznał, że wprowadzając do obrotu prawnego - nie podlegające jakiegokolwiek możliwości negocjacji - wzorce umowne, w świetle których Przedsiębiorstwo dokonuje na zasadzie wyłączności i pełnej odpłatności włączenia (wcinki) przyłącza do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, pomimo iż roboty te realizowane są na jego majątku, Przedsiębiorstwo narzuciło swoim odbiorcom uciążliwe warunki umów, osiągając dzięki temu nieuzasadnione korzyści. Tym samym Przedsiębiorstwo dopuściło się praktyk ograniczających konkurencję, o których mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*.

Uwzględniając powyższe organ antymonopolowy **orzekł jak w pkt III sentencji niniejszej decyzji.**

W niniejszej sprawie organ antymonopolowy odstąpił od wymierzenia kary pieniężnej.

W postępowaniu antymonopolowym postawiono 3 zarzuty. **W przypadku zarzutu 1 i 2** Przedsiębiorstwo zobowiązało się do podjęcia działań, zmierzających do zapobieżenia naruszeniom art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 tej *ustawy o ochronie (...)*, a zatem organ antymonopolowy wydał decyzję na podstawie art. 11a ust. 1 *ustawy* (pkt I sentencji decyzji). Wobec powyższego należało zastosować również przepis art. 11a ust. 4 tej *ustawy*, w świetle którego, w przypadku takich decyzji nie stosuje się art. 101 ust. 1 pkt 1 i pkt 2, a więc organ antymonopolowy kar nie nakłada.

W przypadku zarzutu 3 (pkt III sentencji decyzji) stwierdzono wprowadzić stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję, naruszającej zakaz z art. 8 ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie (...)*, jednak i w odniesieniu do tego zarzutu Przedsiębiorstwo podjęło już pierwsze działania mające na celu ich zaniechanie.

Przedsiębiorstwo postanowiło obniżyć wysokość opłat za budowę wcinki, rezygnując z zysku. W konsekwencji zmianie uległy odpowiednie pozycje cennika usług Przedsiębiorstwa, zgodnie z którymi opłaty te obniżono w granicach: od 227,00 do 659,00 zł netto – w przypadku przyłączy wodociągowych oraz od 82,00 do 195,00 zł netto – w przypadku przyłączy kanalizacyjnych.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 *ustawy o ochronie (...)* w związku z art. 479²⁸ § 2 *k.p.c.* – od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Krakowie (31 – 011 Kraków, Plac Szczepański 5).

Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Zastępca Dyrektora Delegatury w Krakowie
Leszek Piekarz

Otrzymuje:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A.
ul. Senatorska 1   30 - 106 Kraków,
2. RKR – a/a.